

***Výstava o Pravoslávnej cirkvi na Slovensku
v Múzeu rusínskej kultúry v Prešove***

Odkaz

sv. Cyrila
a Metoda

Mesačník Pravoslávnej cirkvi
na Slovensku

Заповіт

св. Кирила
і Мефодія

Roč. LXVI/2020 ISSN 0139-9012

07/2020

Oslavy chrámového sviatku Svätej Trojice vo Svidníku

Oslavy chrámového sviatku Svätej Trojice v Trnave

Oslavy chrámového sviatku Svätého Ducha v Medzilaborciach

Oslavy chrámového sviatku Všetkých svätých v Brezovci

Sv. apoštolom rovné knieža Rastislav a jeho význam pre dnešok

V tomto roku si pripomínáme 1150 rokov od smrti sv. Rastislava a 26 rokov od jeho kanonizácie. Cirkev vždy horlivo a usilovne plnila misijný príkaz, ktorý jej Spasiteľ zveril cez svojich apoštolov. No šírenie blahej zvesti je vec zodpovedná, ktorá vyžaduje prezieravosť, ako aj využitie vhodnej situácie a okolností doby. Aby sme chápali úlohu zverenú apoštolom, ale i ďalším v priebehu dejín, tak sv. Rastislavovi, ako aj sv. Cyrilovi a Metodovi, musíme sa pýtať, čo je podstatou, obsahom Evanjelia, ktoré je potrebné ohlasovať národom a učiť ich? Určite je to Božia Pravda, ktorú Boh zjavil človeku, či lepšie povedané „**skúsenosť tejto Pravdy**“, pravdy o Bohu, o človeku a jeho spásе, podľa ktorej (Pravdy) má človek žiť, ak chce byť spasený. **Aká je to Pravda?** Ak je Božia, a Boh sám o sebe je večný, nestvorený a nepodlieha zmene, tak aj táto Jeho Pravda, či Pravda o Ňom, bude večná, nestvorená a nemeniteľná.

My tým, že navštevujeme svätý chrám, dávame najavo, že túžime načerpať z bohatstva bohoslužobných textov, ktoré nám pomáhajú chápať samotné Sväté Písmo, ktoré nám Cirkev ponúka. A vďaka za to, že tak môžeme robiť, musíme dať samotnému Bohu, ktorý práve skrze sv. Rastislava a dielo sv. solúnskych bratov nám túto možnosť pripravil. Rastislavova úloha v celom diele je jasná, i samotné jeho meno **Rasti-slav** ho k tomu predurčovalo. Nielen on **rástol v sláve**, ale patronátom byzantskej misie sa stal **tým, kto rozmnožuje Christovu slávu**.

Svätý Rastislav sa usiloval spravovať ríšu s veľkou obozretnosťou a v kresťanskom duchu. Na základe jeho iniciatívy boli vybudované mnohé hradby veľkomoravských miest a uzavreté prímerie s Bulharským kráľovstvom a Byzantskou ríšou. Za čias jeho pôsobenia sa Veľká Morava stala najpokojnejšou krajinou vtedajšej strednej Európy.¹

V životopise svätého Metoda sa stretávame so svedectvom toho, že na Morave pred príchodom svätých bratov Cyrila a Metoda pôsobili kresťanskí učители z Vlach, Grécka a Nemecka, ktorí učili ľud rozlične, pre nich v cudzom jazyku a bez patričnej exegézy. Svätý Rastislav si želal učiteľa, ktorý by naučil ľud Božej pravde jednoduchou

¹ Pozri УСПЕНСКИЙ, Ф.: *История Византийской империи*. Том 3. Москва 2002, s. 59.

formou, aby jej porozumeli aj nevzdelaní Slovania.² Cisár Michal III. v roku 863 poslal svätých Cyrila a Metoda na Velkú Moravu s posolstvom, aby sväté knieža bolo nápomocné pri ich misijnej činnosti.³

Pokiaľ bol Rastislav pri moci, všemožne dielo svätých bratov podporoval. Nielenže im zveril slovanských mladíkov na výchovu, ale sám sa stal ich žiakom i priateľom, a nakoľko mu to štátnické povinnosti dovoľovali, rád sa vzdelával a počúval ich výklad. Len čo ich patróna a ochrancu na moravskom stolci nahradil Svätopluk, moravská misia bola ohrozená a pomaly, ale isto spela ku svojmu koncu. Ďalší život svätých Rastislava a arcibiskupa Metoda bol plný prenasledovaní. Svätý Metod sa po ťažkých utrpeniach a väzeniach nakoniec po troch rokoch vrátil na Moravu, knieža Rastislav však strašné trápenie neprežil. Obaja boli totiž zrazení Svätoplukom, vládnucim v Nitre, ktorý túžil po vláde nad celým územím. Svätopluk sa najprv pokúsil otráviť svojho strýka svätého Rastislava, ktorému jed neublížil, preto ho

potom vylákal do nastraženej pasce. Spútané knieža vydal Svätopluk východným Frankom. Svätý Rastislav bol odvečený do bavorského Rezna, kde bol odsúdený na trest smrti. Nebol zabitý ihneď, pretože najprv mu boli vypálené oči a bol ponechaný v mukách vo väzení pravdepodobne v jednom z bavorských kláštorov. Bohabojné veľkomoravské knieža zomrel za svoj ľud a pravdu Christovu ako mučeník v roku 870.⁴

Pre našich čitateľov bude iste zaujímavé čítanie o posledných dňoch sv. Rastislava, ako ich popisuje Jonáš Záborský v dobovej slovenčine konca 19. stor. vo svojom diele **Dejiny Kráľovstva uhorského od počiatku do časov Žigmundových**, ktoré vydalo vydavateľstvo Slovart, spol. s r.o. v roku 2012 k 200. výročiu narodenia Jonáša Záborského. Sám Jonáš Záborský ho začal písať r. 1875, no až do roku 2012 nikdy nevyšlo v tlačenej podobe.

„§ 13. Žiaľna končina Rastislavova. Zbroj sice nemecká darmo sa namáhala: ale politika slavné odniesla víťazstvo. Ten Svatopluk, ktorý s úspechom bojoval proti

² Pozri Zo života Metodovho. In: *Velká Morava v tisícročí slovami prameňov legend, kroník a krásnej spisby*. Bratislava 1985, s. 25 – 26.

³ Pozri KUČERA, M.: *Postavy veľkomoravskej histórie*. Martin 1986, s. 145.

⁴ Pozri ALEŠ, P.: *Svätý knieža Rostislav*. Olomouc 1994, s. 19 – 20.

Karolmanovi, učinil vec podivnú, neočakávanú, šialenstvu sa podobajúcu. Poddal sa, so svojim považským kniežatstvom, úhlavnému svojemu i državi nepriateľovi, chytrému Karolmanovi.... Bol i zásadný protivník Rastislava, strýca svojho, hľadel nevrle na Methoda, pohrdal bohoslužbami slovanskými, čo ho, chovanca pravdepodobne duchovníka benátskeho Jána, tiahlo ku Nemcom.

Rastislav, Slovák v každej žile, stavec skúsený, panovník v každom ohľadu výtečný, v politike tak ako na poli bitvy preslávený, rozpálil sa hnevom náramným, vida že vládobažný chlapčiarsky bratovec všetko ide nezralým rozumom zničiť, čo on pre milovaný národ svoj vymohol, na čom sebe najviac zakladal, i samostatnosť državnú, i neodvislosť cirkevniú...

Oplan postavil korunu zločinu svojemu tým, že poslal svojho kráľa a strýca v okovách, podo strážou, do Korutan kralevičovi Karolmanovi, vévodovi korutánskemu. Na toľko ho ovládala zlosť, že celú češť národu povrhol, v osobe panovníkovej, vrahom ku poslápaniu.

A títo to i učinili s najtvrdšou bezohľadnosťou. Karolman odoslal zradeného kráľa do Rezná, a cisár Ludiek postavil ho pred súd, sohnany z Bavorov, Frankov, a akýchsi náhodou prítomných Slovanov, snád úskokov Rastislavových. Súd postúpil, ako podobné súdy postupovať zvyklý, vyniesol na kráľa slovenského výrok smrti. Cisár však bol milostivejší; len že sa mu sotvá poďakoval Rastislav. Dal mu len obe oči vyklat', a potom ho zatvoril do kláštora. Kde zavrel dni svoje tento najušlechtiljší z moravských panovníkov, o tom nás len fantasia básnikov poučiť môže.⁴⁵

Vidíme, že už pred 160. rokmi mal Jonáš Záborský veľkú úctu k osobe sv. Rastislava. Toto historické svedectvo, opísané v jeho **Dejinách**, len potvrdzuje správnosť rozhodnutia našej miestnej Cirkvi kanonizovať sv. Rastislava, a hoci u svojho Stvoriteľa je už dávno oslávený, aj tu v Jeho Cirkvi je viditeľne uctievaný. Patrí mu rozhodne miesto medzi apoštolom rovnými vládcami, ako sv. Boris (po krste Michal), sv. Vladimír a sv. Oľga, či sv. Konštantín a sv. Helena, ktorí svojím múdрым vládnutím umožnili rozšírenie Christovej Cirkvi na svojom území.

Preto obráťme sa k nemu so slovami modlitby zo stichiry na Hospodi vozvach: „Mnohotrpiaci preslávný vyznávač, vo svojom národe rozsievateľ svätého pravoslavia, pros Christa Boha, aby žehnal zemi moravskej, českej i slovenskej, aby sme žili v zbožnosti a aby boli spasené naše duše.“⁴⁶

Jerej Marek Gubík

AKO SA MÁME MODLIŤ

Žalmy možno spievať aj bez hlasu, len vnútri nech by znela myšlienka. Ved' my spievame nie človeku, ale Bohu, a On počuje aj hlas srdca, aj preniká do našich skrytých myšlienok. **(Sv. Ján Zlatoustý)**

⁴⁵ Pozri Záborský J.: *Dejiny Kráľovstva uhorského*. Bratislava 2012, s. 22 – 23.

⁴⁶ http://bpm.orthodox.sk/bpm3/uvod/beseda_pksrastislav/1.pdf

NARODENIE SV. JÁNA KRSTITEĽA

Svätá Cirkev s radosťou spomína na narodenie čestného a slávneho proroka a Predchodcu Hospodinovho - sv. Jána Krstiteľa. Ešte pred jeho narodením bolo o ňom povedané, že ulahodí Bohu a bude Jeho predchodcom. Bude veľkým podvižníkom, nebude piť víno ani iný opojný nápoj, bude viesť strohý a cnostný život. Takýmto skutočne Ján Krstiteľ bol. Bol to človek neobyčajne svätého života, musel utekať pred hnevom Herodesa v čase, keď dal povraždiť deti v Betleheme. Otec mu zomrel ešte predtým, matka už vtedy, keď bol na pustom mieste. Na pustom mieste už od ranej mladosti sa pôstom, modlitbou, rozmyšľaním o Bohu a na samote pripravoval na službu Bohu a na kázanie o prichádzajúcom Mesiášovi. Myslenie na Boha bolo pre neho neustálym cvičením. Za to ho Hospodin aj preslávil. Hospodin ho nazval anjelom v tele a povedal, že spomedzi všetkých narodených zo ženy je on tým najväčším.

Bez pochyb, aj v izraelskom národe boli veľkí a svätí muži, ako napríklad Abrahám, ktorému Sväté Písmo privlastnilo pomenovanie „**Boží druh**“ a ktorého sám Hospodin nazval „**otcom veriacich**“. Veľkým bol aj prorok Mojžiš, ktorý bol vo všetkom verný Bohu, veľkým bol aj prorok a kráľ Dávid, ktorého si Boh zamiloval za jeho pokoru a jednoduchosť srdca, veľkí boli proroci ako Eliáš, Izaiáš a ostatní proroci, no sv. Ján Predchodca a Krstiteľ bol ešte väčší ako oni. Aby nás tieto slová presvedčili, uvediem niekoľko momentov z jeho života.

Sv. Ján sa narodil neplodnej a prestárlej matke - spravodlivej Alžbete, a už tento samotný moment poukazoval na neobyčajnosť jeho narodenia. O jeho počatí zvestoval v chráme spravodlivému Zachariášovi archanjel Gabriel. Prekvapenému otcovi povedal, že jeho syn ešte v útrobe matky bude naplnený Svätým Duchom a bude radosťou a útechou nielen pre svojich rodičov, ale i pre mnohých, a čo je najväžnejšie - bude veľkým pred Hospodinom. Zjavenie nebeského posla, jeho predivné zvestovanie zasmútilo Zachariáša a on zakolísal vo viere, a preto bol potrestaný nemotou. A keď sa naplnil čas, rodí sa veľký syn a neplodná Alžbeta ďakuje Hospodinovi za to, že sňal z nej urážky ľudí. Radosť sa završuje tým, že ústa Zachariáša sa otvárajú a on, naplnený Svätým Duchom, ďakuje Hospodinovi a prorokuje o budúcom veľkom slúžení svojho syna. Takýmto udalosťami nebolo sprevádzané narodenie ani jedného človeka.

Po narodení sv. Ján Božím vnuknutím odchádza na pusté miesto, kde žije život v modlitbe, mlčanlivosti a samote. Púšť sa pre neho stala školou zbožnosti, a v tomto on bol veľkým. Na púšti Predchodca jedol iba lesné plody a divý med, obliekal sa len do

ťavej kože a prepásaný bol koženým opaskom. Takýmto spôsobom života sa pripravoval k svojmu vysokému slúženiu.

Prichádza čas, kedy sv. Ján počul volanie Božie, ktoré ho volalo splniť svoju úlohu, dielo, ku ktorému sa poctivo pripravoval, Predchodca ide k izraelskému národu s kázňou o prichádzajúcom Mesiášovi. Sv. archanjel predpovedal o Krstiteľovi, že bude silnejší silou aj duchom ako Eliáš a obráti srdcia otcov k deťom, aby pripravil Hospodinovi národ dokonalý. Tieto archanjelove slová sa v plnosti aj naplnili. Sv. Ján vystúpil pred izraelský národ ako učiteľ s takou svätou horlivosťou a s takou samo obetavosťou, ktorú môže mať len taký človek, ktorý sa dokáže povzniesť nad všetky ľudské slabosti a strasti. Jeho slová boli natoľko silné, že zatriasli mnohými počúvajúcimi až do hĺbky ich duší a všetci boli pripravení prijať ho za Mesiáša. No on sa nezaujímal svojou slávou. Sv. Ján Krstiteľ prišiel k izraelskému národu preto, aby ho pripravil k prijatiu prichádzajúceho Spasiteľa. **„Som hlasom volajúceho na púšti: Pripravte cestu Pánovi, vyrovajte mu chodníky!“** (Mt 3, 3).

Pokánie a viera v očakávaného Mesiáša boli hlavným predmetom jeho kázne, a krst vodou slúžil ako potvrdenie viery a pokánia. Za ním šli obyvatelia Jeruzalema, celého Judska, aj Jordánskej krajiny, krstili sa od neho v Jordáne a vyznávali svoje hriechy. A potom nastúpil radostný a historický moment - z Nazaretu prichádza k Jánovi sám Hospodin náš Isus Christos. Jánova pokora mu bráni, aby Christa pokrstil: **„Ja by som sa mal dať tebe pokrstiť, a ty prichádzaš ku mne?“** No Christos mu hovorí: **„Len to nechaj, lebo sa patrí, aby sme splnili všetko, čo je spravodlivé.“** Svojou pravcou sa dotýka hlavy Hospodinovej a pritom ukazuje svoju najhlbšiu pokoru. Aj po tejto udalosti Ján Krstiteľ pokračuje vo svojej kázni, usvedčuje ľudské chyby, nedostatky a

neprávosť. Predchodca bez strachu obracal svoje vrele slová aj proti hrdým farizejom a saducejom. Ústa spravodlivého sa nezatvorili až do samotnej mučeníckej smrti. Bola mu sťatá hlava v Herodesovom väzení. Až potom zamlkli ústa proroka. Takým teda bol sv. Ján Predchodca a Krstiteľ nášho Hospodina Isusa Christa.

Oslavujúc slávne narodenie svätého proroka, aj my vzývame k nemu, aby sa za nás pomodlil, preto on nás ľúbi a má veľké slovo pred Oltárom Božím. Náš pozemský život mnohokrát prebieha v ťažkých podmienkach skúšok a ťažkostí, v boji s neviditeľnými aj viditeľnými nepriateľmi, a preto vždy potrebujeme pomoc zhora. Aj nám treba častejšie myslieť na duchovné veci, povzniesť sa svojou myslou k dušiam spravodlivých a svätých a u nich prosiť pomoc a podporu. Čím častejšie sa budeme k nim obracať, tým viac budeme od nich získavať blahodarnú pomoc, útechu a silu. Pomodlíme sa k sv. prorokovi a Predchodcovi, aby nás naučil správne pokániu a náprave života a pomohol cestou pokáania spasiteľne prejsť zo zeme na nebo.

Prot. Mgr. Marián Koval'

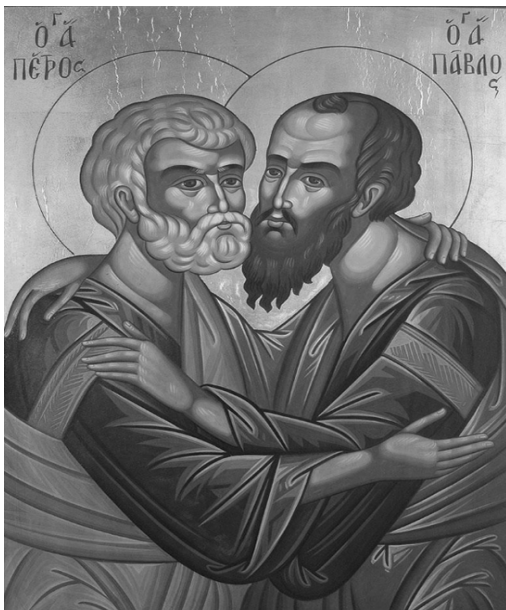
Je možné veriť a zároveň pochybovať?

Rodisko apoštola Pavla, kedysi významné mesto Tarz, na juhu dnešného Turecka, polohou bližšie k Iraku či Jeruzalemu ako ku Grécku, je dnes iba spomienkou dávnej slávy. Mesto sa zmenilo. Niekdajšia metropola s lákavými trhoviskami, veľkolepými palácami i hrobmi cisárov a krásnymi kúpeľmi i fontánami, má dnes obyvateľov toľko čo východoslovenská metropola Košice. Niekdajší známy prístav – zanedbanosťou vodných tokov - dnes leží až 20 km od mora. A napokon i niekdajšia sláva mesta, umocnená legendárnym stretnutím egyptskej kráľovnej Kleopatry s budúcim manželom, rímskym vojvodom Markom Antoniom (obaja + 30 pnl.), je už akási iná, zašlá.

Mesto sa zmenilo. Kedysi sa však zmenil i jeho rodák, vzdelaný farizej, rímsky občan, ale i prenasledovateľ kresťanov – Pavol. Stal sa z neho všetkých milujúci „apoštol národov“. S nenávisťou zaslepený prenasledovateľ kresťanov sa stal človekom hlásajúcim tú najpodstatnejšiu vec na celom stvorenom svete: **„Zvestujeme vám Evanjelium, aby ste sa od tých márností obrátili k živému Bohu, Stvoriteľovi neba a zeme, mora i všetkého, čo je v nich“** (Sk 14, 15). Obdobne sa zmenil i jeho priateľ, apoštol Peter, ktorý sa v jeden moment vzdal apoštolstva a zaprel Spasiteľa, avšak opätovne zatúžil po Bohu, kajal sa a vrátil sa k Nemu. I apoštol Tomáš vtedy raz neveril, ale zmenil sa. Mnohí sa zmenili k dobrému a obrátili sa k Bohu, dozreli. Ale nie všetci, vieme o apoštolovi Judášovi...

Dnes žijeme rozpačité životy a chceli by sme duchovne dozrieť či sa i zmeniť k lepšiemu. Chceme byť pri Bohu, ale i užívať si život. A tak vidíme, že mnohí dnes strácajú vieru, mnohí neprídu do chrámu a dokonca aj v Cirkvi rastie počet tých, čo sa pýtajú závažné otázky. Čo je viera? Čo je pochybovanie? Ako žiť, ako sa zmeniť? Je

možné veriť a zároveň pochybovať? Súčasný biskup Antonij Surožský sa zamýšľa: „**Je možné sa pokladať za veriaceho, teda veriť v Boha a hovoriť: „Ja Ti, Bože, nerozumiem?“... Z toho dôvodu by som rád zdôraznil, že nehrešíme, keď prichádzajú pochybnosti, neistota, keď začneme spochybňovať to, čo sa nám skôr javilo ako jasné a jednoduché. Dokonca môžeme povedať: to je naše právo a povinnosť, pretože nás Boh nazval svojimi priateľmi: „Už vás nenazývam služobníkmi, pretože služobník nevie, čo činí jeho pán“... Sú to Christove slová z Jeho Evanjelia. Chce, aby sme rozumeli, ale neočakáva, že budeme počas nášho života všetko jasne vidieť a chápať.“** Ale i keď mnohému v Cirkvi

nerozumieme, ba sa i pohoršujeme, že ako niečo môže byť tak či onak – podstatné je niečo iné. Je to jednoduché. Viera totiž musí znamenať (aj) vernosť. Prečo? Vladyka dodáva: „**Nedrž sa predstáv o Bohu, i keď sú krásne a sú ti milé, pretože v okamihu, keď si o nich začal pochybovať, už si ich prerástol. Neprerástol si Boha, ale svoje poznanie o Ňom. Pýtanie sa tak stane súčasťou nášho du-chovného rastu, nášho objavovania Boha, nášho rastu poznania Boha.**“ Áno, vždy sa budeme pýtať, nikdy nepochopíme Božie skutky v plnosti...

Vieme teda málo o Bohu a často nerozumieme, prečo On tak či onak koná. Zamýšľame sa i nad Cirkvou, ktorú sám Christos zbudoval („**vybudujem svoju Cirkev a pekelné brány ju nepremôžu**“, Mt 16, 18) a pýtame sa, ako Cirkev dneška funguje a čo nám dáva? I keď naše poznanie Boha a Cirkvi je ešte malé, predsa existuje, predsa veríme. A tak toto poznanie sa má stať základom nášho života. Tým poznaním (s hlbokou pokorou) máme žiť, modliť sa, prijímať Eucharistiu, vytvárať vzťahy s druhými ľuďmi. Keď sv. Pavol prenasledoval prvých kresťanov, bolo jeho poznanie Boha biedne, ale horlivé – preto ho Boh neodsúdil, ba, naopak, povolal. Keď sv. Peter zaprel Christa, aké bolo jeho poznanie Christa? Zjavne veľmi nedokonalé, keď Ho zaprel, ale on sám bol vedomý svojej hriechnosti, túžil po vernosti, preto ho Boh opätovne povolal. I apoštol Pavol i apoštol Peter rástli v poznaní Boha, zlepšovali sa, napokon určite dokonalejšie ako my, avšak nie preto sú svätí. Svätí sú preto, že tým, čo vedeli, tým aj žili. My teda vieme o Bohu menej, a tak aj menej dobre vykonáme, ale dôležité je: vykonať to, žiť úprimne a verne.

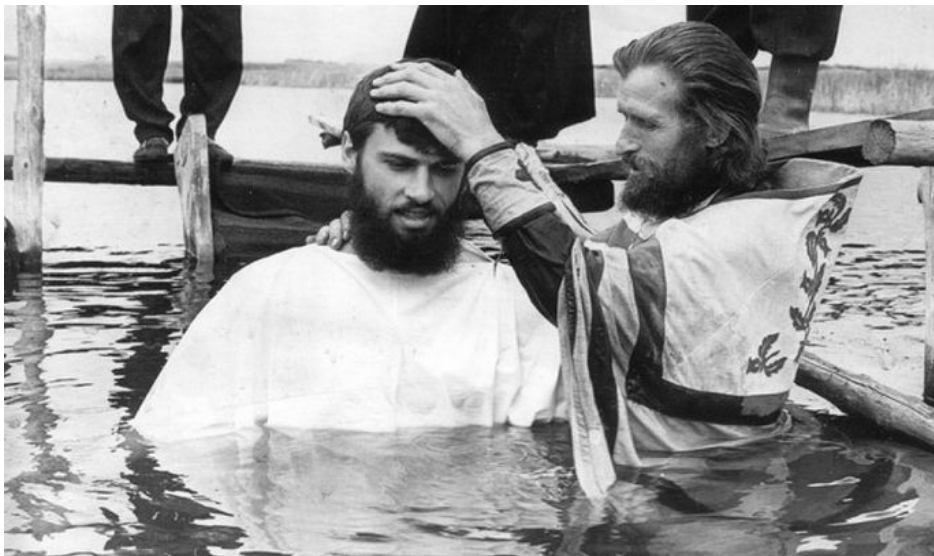
V AKOM VEKU KRSTILI V PRVOTNEJ CIRKVI?¹

O tom, v akom veku ľudia prijímali krst v prvotnej Cirkvi, dejiny hovoria jednoznačne. Jeden z cirkevných historikov o tejto téme napísal: „**Počet kresťanov v dobe Atanáza Veľkého (4. st.) nebol nejako zvlášť veľký, pretože mnohí prijímali krst v dospelosti a niektorí ho dokonca odkladali až na starobu. Deti sa ešte len pripravovali byť kresťanmi, mladí ľudia boli v stave katechumenátu. Krstili sa len dospelé osoby, ktoré sa stávali dokonalejšími kresťanmi, čo boli prítomní na Liturgii verných**“.

V 4. st. bola kresťanská Cirkev zložená z ľudí, ktorí krst prijali v zrelom veku a preto veľmi dobre chápali svoje pranie a svoje motívy pri prechode do kresťanstva. O krste svätého Konštantína Veľkého sa píše: „**Konštantín svoj krst odkladal do konca svojich dní, kedy sa zároveň živo zapájal do diania na cirkevných snemoch. Táto okolnosť sa mohla zdať divnou len autorom 9. st., keď sa stalo všadeprítomným zvykom krstiť deti**“.

Gregor Nysský a syn zbožných rodičov Vasil Veľký boli krstení až po ukončení štúdií. Ambróz Milánsky ako aj Nektários Konštantínopolský krst prijali až po ich zvolení na biskupskú katedru. Svätý Ján Zlatoústý ako aj Hieronym, hoci pochádzali z kresťanských rodín, boli pokrstení až v dospelosti, ako aj Ambrózov brat Satyrus a Gorgonia, sestra svätého Gregora Naziánskeho, nehľadiac na to, že už dávno boli známi svojou zbožnosťou.

Takto sa na krst pripravovali a prijímali ho v prvotnej Cirkvi. No s ochabnutím duchovného života v kresťanoch sa krst postupne z veľkej tajiny duchovného rodenia človeka zmenil na obrad, ktorý nezriedka prijímajú ľudia vzdialení od viery, často infikovaní rôznymi poverami a nechápajúci, aké ťažké následky môžu spôsobiť sebe

¹ https://alexey-osipov.ru/upload/iblock/1a0/Tainstvo_Kreshcheniya_A.I.Osipov_.pdf

aj deťom pri takomto vzťahu k tajine. Ak človek často draho platí za nedbanlivosť k telesnému rodeniu, tak vo vzťahu k duchovnému rodeniu to platí omnoho viac. A ak sa to uskutočňuje vo veľkej miere, tak sa podľa duchovných zákonov odohráva duchovná degenerácia národa, ktorá spôsobuje ťažké rodinné, sociálne, ekonomické, politické a iné katastrofy. Revolúcia z roku 1917 je toho príkladom.

PAMÄTANIE NA VEĽKÚ TAJINU

Mnoho ľudí každoročne zvlášť sviatočne spomína na deň svojho telesného narodenia, ktorý ako prišiel, tak sa aj vytratí. Apoštol Jakub písal: „**Vy nevíete, čo bude zajtra s vaším životom? Veď ste para, ktorá sa na chvíľu ukáže a potom zmizne**“². Oveľa dôležitejšie je, aby si veriaci zapamätal udalosť, ktorá pre neho má nepominuteľný význam určujúci jeho večnosť. Tou udalosťou je vnútorný akt jeho viery v Christa a rozhodnutia žiť podľa Jeho prikázaní, z ktorých najdôležitejšie a prvé je nové prikázanie: „**Aby ste sa navzájom milovali; ako som ja miloval vás, aby ste sa aj vy navzájom milovali**“³. Takéto rozhodnutie človeka sa v skutočnosti završuje prijatím tajiny krstu, v ktorom vedome a s presvedčením, pred tvárou svojho svedomia, pred Bohom a ľuďmi dáva sľub byť naveky verný Christovi.

Preložil z ruského jazyka: Prot. pplk. Mgr. Marek Ignacik, PhD.

SVÄTOOTCOVSKÉ UČENIE O TAJOMSTVE TELA A KRVÍ ISUSA CHRISTA

Cirkev od čias svätých apoštolov verila a učila, že v Eucharistii kresťania neprijímajú obyčajný chlieb a víno, ale Telo a Krv Christa. Apoštol Pavol korinským kresťanom píše: „**Súdte sami, ako hovorím: Či kalich dobrorečenia, ktorému dobrorečíme, nie je spoločenstvom krvi Christovej? A chlieb, ktorý lámeme, či nie je spoločenstvom tela Christovho**“ (1 Kor 10,16). Preto ten istý apoštol varuje: „**Preto ktokoľvek by nehodne jedol chlieb alebo pil z kalicha Pánovho, prevíní sa proti telu a krvi Pánovej. Skúmaj sa teda, človeče, a tak jedz z chleba a pi z kalicha; lebo kto nehodne je a pije, odsúdenie si je a pije, lebo nerozoznáva telo (Pánovo). Preto je medzi vami mnoho slabých a nemocných, a mnohí odumierajú**“ (1 Kor 11, 27-30). Celá patristická literatúra poukazuje na to, že predložený eucharistický chlieb a víno sú Telo a Krv Isusa Christa. Často o tom v druhom storočí písal svätý Ignatij Bohonosť. „**Netúžim po pominuteľnej strave ani po rozkošiach tohto sveta. Chcem Boží chlieb – Telo Isusa Christa – ktorý je z rodu**

² Jk 4, 4.

³ Jn 13, 34.

Dávidovho, a ako nápoj chcem Jeho krv, ktorá je neporušiteľným hodom lásky". V liste k filadelfským kresťanom hovorí: „**Starajte sa mať jednu Eucharistiю. Lebo je jedno Telo Pána nášho Isusa Christa a jeden kalich v jednote s Jeho Krvou**". K smyrnským kresťanom píše, že heretici „sa vzdalujú od Eucharistie a modlitby, pretože neveria, že Eucharistia je Telo Spasiteľa Isusa Christa".

Foto: Alexander Zalevský ml.

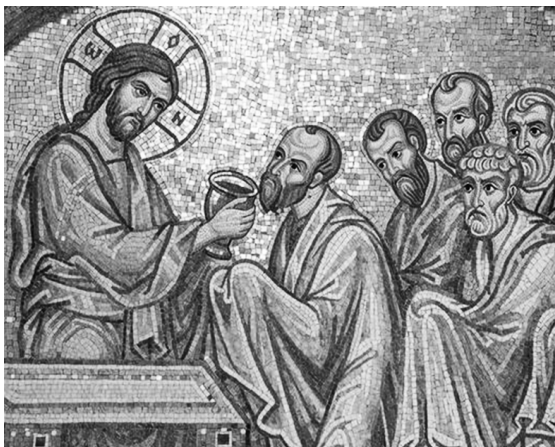
ale živí ho a opatruje, ako aj Christos sa stará o telo Cirkvi, pretože sme údmi Jeho tela" (Ef 5, 29-30). Podobne ako vinič, ktorý je posadený do zeme, prináša ovocie v pravý čas, alebo pšeničné zrno, ktoré padlo do zeme a zhnilo, vo veľkom počte povstane silou Božieho Ducha, ktorý všetko drží a vďaka Božej múdrosti je na úžitok človeku. Prijímajúc slovo Božie stáva sa Eucharistiou, ktorá je Telom a Krvou Christa, a tak napájajúc od nej naše telá pochované v zemi a rozložené v nej, vo svojom čase vstanú, tak ako im Božie Slovo daruje vzkriesenie v sláve Otca, ktorý toto smrteľné (telo) oblieka nesmrteľnosťou a porušenému darom dáva neporušiteľnosť".

Svätý Simeon Nový Teológ píše, že Christos, keď sa s nami spojí, činí božskými všetky údy nášho tela: „**Si z nášho rodu, si naším telom, my Tvojím božstvom zase z Tvojho... si s nami teraz aj po všetky veky a v každom stavias svoj dom, do ktorého prichádzaš bývať...;** každý z nás je s Tebou a Ty s ním úplne a celý a každý sa stretáva s Tebou a Ty s ním iba sám. Všetky naše údy sa tak stávajú údmi Christovými, spoločne sa stávame bohmi, ktorí prebývajú s Bohom.“ V týchto slovách svätého Simeona sa odráža spojenie medzi prijímaním a zbožštením, ktoré je hlavným cieľom kresťanského života. V týchto slovách tým zdôrazňuje hmatateľnú, ale i telesnú povahu spojenia s Christom. Naše telo dostáva v Eucharistii akýsi kvas neporušiteľnosti, stáva sa zbožšteným, a keď zomrie a rozloží sa, tento kvas je zárukou jeho budúceho vzkriesenia. Cirkev pripisuje Eucharistii mimoriadny význam práve z pohľadu spásy človeka. Bez Eucharistie neexistuje spása ani zbožštenie, pravý život ani vzkriesenie, ani život do večnosti. To je obrovská tragédia pre tých, ktorí sa nachádzajú mimo

Cirkev, mimo Eucharistie, pretože sa nachádzajú mimo Boha a tým aj mimo spásy. Christos jasne povedal: „**Veru, veru, hovorím vám: Ak nežete telo Syna človeka a nepijete Jeho krv, nemáte života v sebe. Kto je moje telo a pije moju krv, má večný život a ja ho vzkriesim v posledný deň**“ (Jn 6, 53-54). Aj na základe týchto slov svätí otcovia odporúčali všetkým kresťanom, aby sa čo najčastejšie zúčastňovali na svätej Eucharistii. Svätý Ignatij Antiochijský v liste efezským kresťanom hovorí: „**Častejšie sa usilujte schádzať k božskej večeri Pánovej a k oslavovaniu. Lebo keď sa schádzate, ničia sa satanove sily a jeho dielo záhuby sa láme na jednote vašej viery**“. Svätý Nil Sinajský k tomu dodáva: „**Snažte sa zdržiavať všetkého, čo je pomimutelné, a každý deň prijímajte božskú večeru, pretože sa tak Christovo Telo stáva vaším telom**“.

Svätý Ján Zlatoústý venoval tejto otázke niekoľko homílií. Vo svojej 82. homílii na výklad Evanjelia podľa Matúša poukazuje na to, že Christos nám nedal nič zmyselné, ale všetko duchovné, ibaže v zmyselných – viditeľných – veciach, podobne ako vo svätom krste cez viditeľnú vec – vodu, získava človek duchovný dar. Mnohí hovoria: „Chcel by som vidieť tvár Christa, jeho postavu, odev, obuv. Ale ty Ho vidíš, dotýkaš sa Ho a prijímaš Ho. Želáš si vidieť Jeho odev a On nielenže sa ti dáva vidieť, ale dovoľuje ti, aby si sa Ho dotýkal a prijímal do svojho vnútra. Takže, nikto by nemal pristupovať s nedbanlivosťou, zbabelosťou, ale všetci s horlivou láskou, horlivosťou a s veľkou radosťou“.

V homílii na Evanjelium podľa apoštola Jána sa hovorí, že nielen láskou, ale aj samotnou prácou sa stávame členmi Christovho tela, preto sa musíme zjednotiť s týmto telom. To sa deje prostredníctvom jedla, ktoré nám daroval, aby nám ukázal tú veľkú lásku, ktorú k nám má, a takýmto spôsobom nás spojil so sebou. Toto je dôkaz Christovej veľkej lásky k nám hriešnikom. Svätý Ján Zlatoústý vo svojej homílii na Evanjelium podľa apoštola Jána objasňuje

slová Isusa Christa: „**Lebo moje telo je pravý pokrm a moja krv je pravý nápoj**“ (Jn 6, 55). Čo znamenajú tieto slová? Christos nám týmito slovami chce povedať, že Jeho telo je skutočným pokrmom zachraňujúcim dušu a zároveň nás uisťuje o tom, čo bolo povedané, aby nepovažovali sme Jeho slová ako nejaké tajomstvo alebo podobenstvo, ale aby sme vedeli, že je to skutočne Jeho telo. Ďalšie slová Isusa Christa: „**Kto je moje telo a pije moju krv, ostáva vo mne a ja v ňom**“ (Jn 6, 56), nám poukazujú na to, že každý človek, ktorý prijíma Jeho telo a krv, sa s Ním zjednocuje.

Apoštol Pavol vo svojom liste korinským kresťanom píše: „**Nie je kalich dobrorečenia, ktorému dobrorečíme, účasťou na Christovej krvi? A chlieb, ktorý lámeme, nie je účasťou na Christovom tele**“ (1 Kor 10, 16)? Svätý Ján Zlatoustý vo svojej homílii vysvetľuje tieto slová apoštola Pavla nasledovne: „To, čo sa nachádza v čaši je presne to isté, čo vyteklo z Christovho rebra na kríži, a to aj prijímame. Čašu dobrorečenia (vdakyvzdania) nazval preto, lebo my, držiac ju v rukách, oslavujeme Jeho a ďakujeme Mu za tento nevýslovný dar požehnania, ktorý nám daroval. Ďakujeme Mu za to, že On za nás preliel svoju krv, aby nás zbavil poblúdenia a nielenže ju za nás preliel, ale ešte nám ju aj všetkým daroval. A tak hovorí, že keď si želáš krv, tak nezmačaj krvou pohanské oltáre, ale môj žertveník, mojou Krvou.“

Keď svätý Ján robí analýzu realizmu Eucharistie, v prvom rade vylučuje jej skúmanie moralisticky ako skutočnosti, ktorá má len eticko – pedagogický charakter. V jeho ponímaní je nevyhnutné spresnenie, že v tejto veľkej tajine nejde len o lásku, ktorá sa v nás rodí, ale o skutočné prijímanie Christovho tela. Jednota veriaceho človeka s Christovým telom, ktorá sa uskutočňuje v Eucharistii, je skutočná, ako skutočná je jednota ľudskej prirodzenosti s Božou v Isusovi Christovi. V každej Eucharistii je celý Christos, hoci ju vykonáva nespočítateľné množstvo biskupov a kňazov nespočetnekrát počas mnohých storočí.

ThDr. Ján Pilko, PhD.

Zoznam bibliografických odkazov:

- ALFEJEV, I.: 2016. *Mystérium víry. Uvedení do pravoslavné teologie*. Pavel Mervart 2016.
- IGNATIUS ANTIOCHISKÝ. 2004. List Rímskym. In: *Spisy apoštolských otcov*. (prel. K. Gábriš). Doplnené a upravené vydanie. Bratislava 2004.
- IGNATIUS ANTIOCHISKÝ. 2004. K filadelfským kresťanom. In: *Spisy apoštolských otcov*. (prel. K. Gábriš). Doplnené a upravené vydanie. Bratislava 2004.
- IGNATIUS ANTIOCHISKÝ. 2004. K smyrnským kresťanom. In: *Spisy apoštolských otcov*. (prel. K. Gábriš). Doplnené a upravené vydanie. Bratislava 2004.
- ИУСТИН ФИЛОСОФ: *1-ая Апология. Представленная в пользу христиан Антонину Благодетелю*, 66. In: http://www.odinblago.ru/pamiatniki_3/3.
- ИОАНН ЗЛАТОУСТ, *Беседа LXXXII на Евангелие Матфея*. [online]. [cit.17.10.2018]. Dostupné z http://www.kistine1.narod.ru/ZLATOUST/Z07_2/Z0-7_2_38.htm
- ИОАНН ЗЛАТОУСТ, *Беседа XLVII на Евангелие Иоанна*. [online]. [cit.17.10.2018]. Dostupné z http://www.kistine1.narod.ru/ZLATOUST/Z08_2/t08_2.htm

Aká má byť naša láska

Snaž sa koľko len môžeš milovať každého človeka. Ak to ešte nedokážeš, prinajmenšom aspoň nikoho nenenáviď. Ale ani to nedokážeš, ak nepohrdneš všetkým pozemským. (**Metropolita Benjamín (Fedčenkovi)**)

Sväté Písmo a jeho užitočnosť pre veriaceho človeka – Deviaty žalm (4. časť)

V tejto časti sa bližšie oboznámime s učením deviateho žalmu o živote (zmýšľaní, konaní) hriešnikov a spravodlivých, ich vzťahu k Bohu a Boha k nim. Toto učenie žalmista predostiera v nasledujúcich veršoch.

Hovorí: *Prečo si sa, Hospodine, postavil ďaleko, prehliadaš v dobrom čase, (aj) v zármutku? Keď sa povyšuje bezbožník, rozhorčuje sa chudobný: sú uchvacovaní úvahami, o ktorých premýšľajú. Lebo je chválený hriešnik za žiadosti svojej duše a ten, čo pácha nepravosť, je blahoslavený. Podráždil hriešnik Hospodina. Kvôli svojomu veľkému hnevu (Ho) nepohladá: Boh nie je pred ním. Poškvrňujú sa jeho cesty v každom čase, odnímajú sa Tvoje úsudky od neho, nad všetkými svojimi nepriateľmi zavládne. Pretože vo svojom srdci povedal: „Nepohnem sa bez zla z pokolenia na pokolenie“ (v. 22-27).*

Počnúc 22. veršom sa začína druhá časť deviateho žalmu, ktorá sa svojím duchom a obsahom odlišuje od prvej. V prvej časti žalmu sa predstavuje Cirkev, ktorá sa raduje z víťazstva nad svojimi nepriateľmi, v druhej časti sa zas predstavuje smútiacou kvôli úspechom nepriateľov. V prvej časti sa opisuje víťazstvo nad nepriateľmi, v druhej časti sa nachádza modlitba človeka strápeného utrpením, plač kvôli násiliu zlých ľudí. Práve kvôli tomu je v hebrejskom texte Biblie táto časť žalmu oddelená ako samostatný žalm. Teda počnúc 22. veršom sa v nej začína žalm číslo 10. No v oboch častiach žalmu sa vyobrazuje tá istá **doba zápasu prvotnej Christovej Cirkvi** s postupne hasnúcou silou pohanskej modloslužby, len je zobrazený (zápas) z dvoch rozličných strán. V prvej časti žalmu sa kráľ Dávid nadchnutý Duchom raduje nad tajomstvami Božieho Syna, prorocky zobrazuje, ako Boží Syn svojou **smrťou zničil diabla**, rozbil modly a modloslužbu. V druhej časti, tým istým Duchom, prorocky oznamuje rozličné útrapy, útlak, prenasledovania, ktoré budú vykonávané pohanmi a ďalšími bezbožnými ľuďmi. Presne to môžeme vidieť aj pri porovnaní veršov 22. a 10. tohto žalmu. V oboch týchto veršoch sú tie isté slová vyjadrené rozličnou formou. V 10. verši prorok s pevnou vierou hovorí, že **Hospodin sa stal útočiskom úbohému, pomocníkom v dobrej dobe, (aj) v súženiach**, teraz tu v 22. verši prijíma na seba pozíciu prosebníka a modlí sa za utláčaných: *Prečo si sa, Hospodine, postavil ďaleko, prehliadaš v dobrom čase, (aj) zármutku?* – prečo, Bože, stojíš ďaleko a skrývaš sa v čase nášho utrpenia?

Ako sa správa bezbožník voči spravodlivému? Podľa Dávidových slov sa bezbožný **človek najmä kvôli svojej pýche povyšuje** nad úbohým človekom, uráža ho a prenasleduje. Biedny človek, ktorý často nevidí všetko (napríklad Božie dopustenie, prozreteľnú Božiu starostlivosť), nedostáva odnikiaľ pomoc (tak to v tej chvíli útrap cíti), **upadá do malodušnosti**, smúti a akoby vo vnútri horí kvôli duševným utrpeniam. No jednému aj druhému tento duchovno-mravný stav **nepomáha**, no **privádza k záhube**. Obaja sa totiž nechávajú viesť nedobrymi pohnútkami a myšlienkami. Bezbožník **vymýšľa rôzne úskoky**, strojí rozličné pasce, aby ulovil biedneho; bedár, ktorý vidí blahobyť bezbožníka a seba v chudobe a utláčaným, a taktiež nechápe a nedokáže preniknúť do hlbín Božej prozreteľnosti, **sa rozhorčuje** nad touto nerovnosťou a nespravodlivosťou svojho stavu a preto sa stále viac a viac zarmucuje myšlienkami a pochybnosťami o spravodlivosti Božej starostlivosti. Preto obaja akoby uviazli v myšlienkach, nad ktorými premýšľajú.

Foto: Alexander Zalevský ml.

Prečo sa hriešni ľudia povyšujú a prečo, ako hovorí Dávid, je hriešnik **chválený a blahoslavený**? Pretože sú bohatí a mocní, kvôli svojmu spoločenskému postaveniu sú všetkými uznávaní, ľudia ich majú v úcte. Hoci **žijú hriešnym životom**, aj napriek tomu sa plnia všetky ich želania, všetko, po čom túžia, dostanú bez prekážok. Ich skutky sú všetkými chválené a odobrované, dokonca aj vtedy, keď ubližujú druhým, keď

druhých **okrádajú** a nivočia. Tešia sa obľube pochlebovačov, priateľstvu klamárov a sú oslavovaní, hoci by mali byť potrestaní. A, dokonca, hriešni ľudia sú nielen **Bohu nevďační a nechvália Hospodina** za všetok svoj blahobyť, no ešte sa Mu dokonca aj rúhajú. Nepremýšľajú o svojej náprave či o tom, ako urobiť Boha k sebe milosrdným. Navrávajú si, že Boh ich nebude vyhľadávať pre ich hriechy a trestať nejakو prísne. Ak sa aj rozhodli nehľadať Boha (nepohľadá Ho) vo svojom živote, to vôbec neznamená, že si ich nenájde samotný Boh svojím spravodlivým súdom. Hriešnici si budú vždy namýšľať, že Boha pri nich nieta. Ich cesta, životná púť bude preto plná hriechu, všetky ich myšlienky, želania a činy budú nečisté.

Pod termínom **Tvoje úsudky** (v. 26) môžeme rozumieť Božie súdy, vymedzenia, teda aj Jeho zákony a prikázania. Od hriešnika sa tieto Božie úsudky odnímú, pretože nimi **úplne opovrhne**, celý svoj život vedie protizákonne, ako poznamenáva blažený Theodorit Kýrsky. Hriešnik tiež nivočí všetkých, čo sa mu protivia, **v každom vidí svojho nepriateľa** pre svoju pýchu a povýšenectvo, na všetkých sa díva ako

na menejcenných. Prečo? Pretože bezbožník nemá strach pred Hospodinom, svojou hriešnosťou sa aj pochváli. Vo svojom presvedčení, v srdci, sa rozhodol, že sa nikdy nezmení, že navždy **ostane pripútaný k zlu**. Pokolenia sa budú meniť, no on zostane takým, akým je – hriešnikom – veď nič zlé sa mu nemôže stať. Svätý Ján Zlatoústý hovorí, že prečo by sa mal hriešnik vlastne skrývať, prečo by sa mal niečoho báť, prečo by mal myslieť na nejaký Boží súd, keď za to, čo koná, ho ostatní chvália a obdivujú? Prečo by sa mal liečiť, keď žiadostivosť (hriech) je hodná pochvaly? Istotne, takýto človek sa nebude chcieť zmeniť, ostane žiť tak, ako doteraz.

Aj my sa často uchylujeme k podobným myšlienkam. Pre svoju zaslepenosť spôsobenú vášnivým životom nevidíme Boha v našom živote. Konáme svojvoľne a často sa protivíme Božej vôli. Vtedy nepociťujeme potrebu pokánia, ani vďačnosti či chvál, považujeme sa za nepostihnuteľných. No opak je pravdou, **Boh vidí aj to najtajomnejšie** naše želanie. Je pri nás neustále, otázkou však ostáva, či po Jeho blízkosti túžime aj my.

Protodiakon Ján Husár

Literatúra:

Псалтирь. Москва 2000. ISBN 5-7850-0077-7.

Афанасий Великий, св.: *Толкование на псалми*. Москва 2009. ISBN 978-5-9968-0002-5.

Иоанн Златоуст, св.: *Беседы на псалмы*. Москва 2003. ISBN 5-7429-0030-9.

Василий Великий, св.: *Беседы на псалмы*. Московское Подворье Свято-Троицкой Сергиевой Лавры 2000.

Псалтирь в святоотеческом изъяснении. Свято-Успенская Почаевская Лавра 1998. ISBN 5-86868-103-7.

Толковая Псалтирь с подстрочным комментарием и краткой историей. Москва 2006.

Súženia kresťana

Nemyslí si, že ty jediný znášaš súženia viacej ako ktokoľvek iný. **(Sv. Efrém Sýrsky)**

Ak trpíš od niekoho škodu, rúhanie alebo prenasledovanie, myslíš na to, že ten niekto stal sa pre teba pôvodcom mnohých blah nielen v terajšom, ale aj v budúcom veku. **(Sv. Marek Askéta)**

Keď dobre rozsúdiš, kto je Christos – čo a kvôli čomu a kvôli komu vytrpel strašné muky a potupu – získaš veľkú útechu v každom súžení, každé súženie prijmeš s vďakyvzdaním a radosťou. **(Sv. Tichon Zadonský)**

Nieto väčšej slávy ako deliť potupu s Isusom. **(Sv. Filaret, metropolita moskovský)**

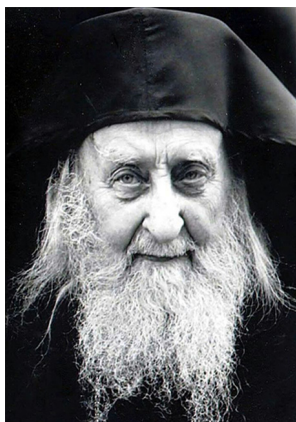
Sv. Ján Zlatoústy o rôznych spôsoboch boja pastiera s rozličnými nepriateľmi

Ak by niekto mal meč Ducha a štít viery taký, žeby mohol konať zázraky a prostredníctvom zázrakov zapchávať ústa bezočivým, ten by nemal potrebu v pomoci slova, alebo lepšie, ono podľa svojej vlastnosti aj vtedy by bolo nie bez úžitku, no dokonca veľmi nevyhnutné... Ak by sme oplývali silou znamení, nezačali by sme sa tak veľa starať o slovo, a ak neostala ani stopa po tej sile, a medzitým zo všetkých strán a neustále útočia nepriatelia, tak je nevyhnutné chrániť sa slovom, aby sme neboli ohromovaní strelami nepriateľov a aby sme ich ľahšie mohli zachvacovať.

Preto je potrebné usilovať o to, aby *slovo Christovo prebývalo v nás bohato* (Kol 3, 16). My sa pripravujeme nie pre jeden druh boja; tento boj je rozmanitý a vedú ho rozliční nepriatelia. Nie všetci účinkujú jednou a tou istou zbraňou a usilujú sa napadať nás nie rovnakým spôsobom. Preto, kto sa chystá viesť boj so všetkými, ten musí poznať spôsoby účinkovania ich všetkých, byť aj strelcom, aj náčelníkom pluku, veliteľom oddielu, vojakom i veliteľom, pešiakom i jazdcom, bojujúcim na mori i pod hradbami. Vo vojnových zrážkach, komu aká úloha je pridelená, tak aj odráža útočiacich nepriateľov; ale tu toto nie je. Ak ten, kto chce zvíťaziť, nebude zbehlý vo všetkých oblastiach tohto umenia, potom diabol aj cez jednu akúkoľvek časť, ak ostane zanedbaná, dokáže preniesť svojich lupičov a uchvátiť ovce. Avšak nebude taký smelý, keď zbada pastiera vystupovať s plnou znalosťou a dobre si počínať vo všetkých jeho úkladoch. A tak je potrebné ohradiť sa vo všetkých častiach. Kým je mesto ohradené zo všetkých strán, do tej doby sa nachádza v dokonalejšej bezstarostnosti, vysmieva sa tým, čo ho chcú obsadiť. No keď niekto naruší jeho hradbu, hoci len v rozmere brány, už nemá osoh z obkolesenej hradby, hoci by jej ostatné časti ostali pevné. Tak aj Božie mesto, keď ho zovšadiaľ ochraňujú namiesto steny prezieravosť a múdrosť pastiera, všetky útoky nepriateľov obrátia sa na ich hanbu a výsmech, a žijúci v meste ostanú nedotknutí. Ak sa však niekomu podarí narušiť nejakú jeho časť, hoci aj všetko nenaruší, od tej časti, dá sa povedať, nakazí sa aj všetko ostatné. Aký je úžitok z toho, že bude dobre zápasit' s pohanmi, ale plienia ho Židia? Alebo bude odolávať tým aj druhým, a uchvátia ho manichejci? Alebo po víťazstve nad tými, tí, čo šíria učenie o osude, začnú zabíjať ovce nachádzajúce sa v jeho vnútri? Ale načo

tu vypočítavať všetky diabolské herézy? Ak pastier nedokáže dobre odrážať všetky tieto herézy, potom vlk môže aj prostredníctvom jednej pohltiť množstvo oviec (*Polnoje sobranije sv. Ioanna Zlatousta v dvanadcati tomach. Tom pervyj. Kniha vtoraja. O svjaščenstve IV.* Pravoslavnaja kniha. Moskva 1991, s. 454-455).

Schiarchimandrita Sofronij (Sacharov) o poslušnosti

Poslušný je veľkým pred Bohom. Je nasledovníkom Christa, ktorý nám ukázal na sebe vzor poslušnosti. Poslušnú dušu ľúbi Hospodin a dáva jej svoj mier. V takomto prípade je všetko dobré a takýto človek ku všetkým cíti lásku.

Poslušný všetku svoju nádej vložil do Božích rúk. Preto je jeho duša vždy v Bohu a Hospodin mu dáva svoju blahodať. Táto blahodať učí dušu každému dobru a dáva silu prebývať v dobre. On vidí zlo, no ono sa nedotýka jeho duše, pretože s ním je blahodať Svätého Ducha, ktorá ho chráni od každého hriechu. Taký človek sa v pokoji a ľahko modlí k Bohu.

Dušu poslušného ľúbi Duch Svätý, preto takýto človek skoro spozná Hospodina a získa dar srdečnej modlitby.

Pyšní a svojvoľní nedovolia v sebe prebývať Božej blahodati, preto nemajú v sebe nikdy duševný pokoj (mier), naproti tomu do duše poslušného ľahko vchádza blahodať Svätého Ducha a daruje mu radosť a pokoj.

Všetci hľadajú pokoj a radosť, no málo kto vie, kde nájsť tú radosť a pokoj, čo je potrebné, aby sme ho získali. Je to už tridsaťpäť rokov, čo vidím jedného mnícha, ktorý je vždy v duši veselý a jeho tvár je príjemná aj napriek tomu, že je už starý. Je to preto, že si obľúbil poslušnosť a svoju dušu odovzdal do Božej vôle. Kvôli ničomu nie je ustarostený, no jeho duša si obľúbila Hospodina a nazerá Naň.

Kto nosí v sebe hoci i malý kúsok blahodate, ten sa s radosťou podriaďuje každému nadriadenému. Taký človek vie, že Boh riadi nehom, zemou i prahlbinou, ním samým, jeho vecami a všetkým, čo je vo svete, a preto vždy býva pokojným.

Prečo svätí Otcovia stavali poslušnosť nad pôst a modlitbu? Pretože od podvihov bez poslušnosti sa rodí slávychtivosť. Poslušník robí len to, čo je mu povedané a nemá dôvod na to, aby sa niečím pyšil. Okrem toho poslušný odsekol svoju vôľu vo všetkom a počúva svojho duchovného otca, preto je jeho um slobodný od každej starosti a

čisto sa modlí. U poslušného je v ume len jediný Boh a slovo starca. Um neposlušného je zaujatý rôznymi vecami a odsudzovaním starca, preto nemôže nazerať na Boha (sozerať Boha).

Poslušnosťou sa človek chráni od pýchy. Za poslušnosť sa daruje modlitba, za poslušnosť sa daruje i blahodať Svätého Ducha. Vidíte, prečo je poslušnosť vyššie ako pôst a modlitba...

Zdroj: Схиархимандрит Софроний (Сахаров). *Преподобный старец Силуан* — 3-е изд. — Свято-Троицкая Сергиева лавра, 2011. — 528 с.

Preložil z ruského originálu: **Iskander**

„UTVERDI, BOŽE...”

Výstava o Pravoslávnej cirkvi na Slovensku v Múzeu rusínskej kultúry

Pod názvom „**Utverdi, Bože...** (**Upevni, Bože...**)“ sa v Slovenskom národnom múzeu – Múzeu rusínskej kultúry v Prešove, vo štvrtok 11. júna 2020, uskutočnila vernisáž výstavy z dejín Pravoslávnej cirkvi na Slovensku do roku 1948. **Autorom výstavy je mitr. prot. prof. ThDr. Milan Gerka, CSc.** - rektor Pravoslávneho bohosloveckého seminára PU v Prešove, kurátorkou **PaedDr. Daniela Kaprálová**. Návštevníci výstavy si

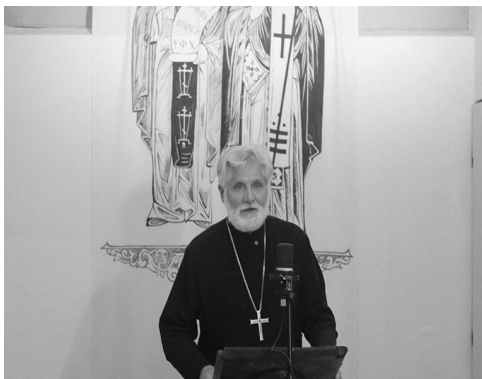
majú možnosť pozrieť stáročné bohoslužobné knihy vydané Pravoslávnou cirkvou, bohoslužobné rúcha významných cirkevných osobností, ikony zo severovýchodného Slovenska zo 17. – 19. storočia, časti ikonostasu z dnes už nejestvujúcej obce Ruské v okrese Snina, historické dokumenty o existencii Pravoslavia v našom regióne už pred niekoľkými storočiami, originálne vydania periodickej aj neperiodickej literatúry tlačiarne prep. Jova Počajevského v Ladomirovej, ktorá v medzivojnovom období misijne pôsobila pri tunajšom pravoslávnom monastieri, a ďalšie vzácne artefakty. **Najstarším exponátom výstavy sú zlomky pergamenov (rukopisných pravoslávnych bohoslužobných kníh) z 11.-12. stor. nájdené na mieste chrámu v dnes už neexistujúcej obci Ostrožnica, okr. Snina, ktoré sú zároveň najstarším písomným dokumentom nájdeným na teritóriu dnešného Slovenska.** Výstava je umiestnená v dvoch miestnostiach, z ktorých v prvej sú historické materiály (knihy, fotografie,

dokumenty, rúcha a pod.) a v druhej je vytvorený provizórny chrám so žertvenikom, ikonami, klirosom (lavicou), či analojom (stolíkom na čítanie Evanjelia).

Vernisáž výstavy otvorili spevom „Carju nebesnyj“ členovia zboru pri chráme Usnutia Presvätej Bohorodičky z Markoviec. Prednesom fragmentu modlitby za národ a privítaním prítomných podujatie začala kultúrno-propagačná manažérka múzea Jana Truščínská, ktorá zároveň celý program sprevádzala hovoreným slovom.

Ako prvý vystúpil autor výstavy prot. Milan Gerka a vo svojej prednáške priblížil históriu Pravoslávnej cirkvi v našom regióne. Zdôraznil, že Pravoslávie je súčasťou tohto územia od čias sv. Cyrila a Metoda a aj keď tu niekoľko storočí vládla únia, obyčajný ľud vyznával vieru svojich predkov nepretržite a začiatkom 20. storočia sa vrátil späť do lona Pravoslávnej cirkvi. Jeho rozprávanie potvrdzujú mnohé artefakty, ktoré výstava prezentuje.

Po prednáške sa prítomní opäť započúvali do modlitieb a duchovných piesní v podaní mladých pravoslávnych Rómov z Markoviec a konferencierka už dala slovo kurátorky výstavy PaedDr. Daniele Kapráľovej. Tá aj so slzami v očiach opisovala svoju radosť z otvorenia tejto jej prvej výstavy v pozícii kurátorky múzea, keďže do zamestnania nastúpila len 1. mája a hneď začala dávať profesionálnu fazónu už pripraveným exponátom a zháňať aj mnohé ďalšie. Ako povedala, veľmi sa

teší, že ako prvú otvára výstavu práve o Pravoslávnej cirkvi, lebo počas svojho života hľadala duchovno v rôznych sférach a nakoniec pochopila, že jediná čistota viery je v Pravoslávnej cirkvi, v ktorej ju rodičia vychovali.

Pred ďalšou rečníčkou PhDr. Ľubou Kráľovou, PhD., riaditeľkou Múzea rusínskej kultúry, opäť zopár piesní zaspievali mládežníci z Markoviec. Riaditeľka múzea, rovnako ako jej predrečníčka, veľmi krásne a úprimne rozpovedala ako vznikla myšlienka inštalácie výstavy o Pravoslávnej cirkvi na Slovensku v rusínskom múzeu. Podľa jej slov, keď sa stala riaditeľkou múzea a videla, že tam svoju výstavu má Gréckokatolícka cirkev, pre vyváženosť sa od samého počiatku snažila, aby sa tu mohla prezentovať aj Cirkev pravoslávna, keďže Rusíni na Slovensku sú príslušníkmi oboch týchto religiií. **„Rodina Stebilová mojej mamy zo Zvaly je pravoslávna a rodina Fesičová po otcovi z Osadného gréckokatolícka. Otec ako mladý odišiel do Nového Mesta nad Váhom, odkiaľ sa vrátil v 50. rokoch ako neveriaci a takto vychoval aj nás so sestrou. Aj keď som vyrastala v Snine, celé leto sme trávili v Zvale, a preto mám k tejto, dnes už neexistujúcej obci, veľmi blízky vzťah. Považovala som za veľkú nespravodlivosť, že kvôli vytvoreniu zdroja pitnej vody v Starine bolo vysťahovaných sedem rusínskych obcí, keď je zatopená len Starina a keď existujú také čističky vody, ktoré mohli zabezpečiť čistenie aj po zachovaní**

bývalých šiestich obcí. Zlikvidované dediny mali svoje prvé písomné zmienky zväčša zo 16. storočia. Ich história, špecifické nárečia, spôsob myslenia s nimi zanikli. Rovnako tak som považovala za nespravodlivé, že v našom múzeu svoju expozíciu nemá aj Pravoslávna cirkev. Preto sa veľmi teším, že cirkevná história aj týchto pravoslávnych obcí môže ďalej žiť vďaka našej výstave o Pravoslávnej cirkvi

a teda aj o Rusínoch v zaniknutých dedinách,“ povedala Ľ. Kráľová. Prekvapením pre prítomných bolo, keď hovorila o Ostrožnických pergamenových zlomkoch z 11. – 12. storočia, ktoré sa našli v ostrožnickom chráme v roku 1927, aj keď oficiálna prvá písomná zmienka o tejto obci je zo 16. stor. „To je dôkaz, že Rusíni tu cyrolometodskú vieru vyznávali dávno predtým ako je to oficiálne zaznamenané,“ doplnila riaditeľka. Srdečne sa poďakovala všetkým duchovným, ktorí pomohli zrealizovať túto výstavu a dodali potrebné artefakty. Predovšetkým duchovným otcom Milanovi Gerkovi, Štefanovi Pružinskému, Petrovi Savčakovi, Igorovi Kerekaničovi, Petrovi Sorokovi, Pavlovi Bobakov, Miroslavovi Humenskému, Mariánovi Dercovi a mnohým ďalším. Tomuto krásnemu dielu pomohol dokonca aj šofér pražského arcibiskupa Michala, ktorý počas vladykovej návštevy priestorov múzea prisľúbil, že bezodplatne pošle pracovníkov svojej stavebnej firmy, aby urobili stavebné úpravy v oboch výstavných miestnostiach. Nielen autorom výstavy, ale aj jej sponzorom bol samotný otec Milan Gerka, ktorý zabezpečil celotýždenné bezplatné ubytovanie a stravu pracovníkom z Prahy, poskytol a na vlastné náklady do múzea priviezol mnohé vystavované predmety.

Ako posledný sa prihovoril prot. doc. ThDr. Štefan Pružinský, PhD., dekan Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU v Prešove, a úprimnými slovami sa v mene fakulty, aj v mene pravoslávnych veriacich, zo srdca poďakoval riaditeľke múzea Ľube Kráľovej aj všetkým jej spolupracovníkom za ochotu, obetu, úctu, lásku k Pravoslávnej cirkvi, lebo bez nich by sa takáto nádherná výstava vytvoriť nedala.

Na záver slúžil krátky moleben za karpatoruský (rusínsky) národ prot. Peter Savčak, ktorý vyvrcholil hromovým spevom všetkých prítomných „Mnohaja i blahaja lita!“

Túto krásnu výstavu, ktorá bude v Múzeu rusínskej kultúry v Prešove reprezentovať históriu Pravoslávnej cirkvi na Slovensku, si môžu návštevníci pozrieť kedykoľvek počas otváracích hodín. Aj keď táto výstava je prvou ucelenou výstavou o Pravoslávnej cirkvi na Slovensku a je v nej ešte čo rozširovať, napriek tomu už teraz dokazuje, že pravoslávni Rusíni sú po stáročia neoddeliteľnou súčasťou tohto regiónu.

Prot. Peter Soroka

JÁN MATEJ KORABINSKÝ A JEHO LEXIKÓN **(280 rokov od narodenia slovenského vedca a lexikografa)**

Ján Matej Korabinský je považovaný za jednu z významných osobností, ktoré dal Prešov Slovensku. V minulosti jeho osobnosť nebola v záujme bádateľov, preto celoživotné dielo Jána Mateja Korabinského nebolo dostupné širšej verejnosti.

Vedec, lexikograf, redaktor a pedagóg sa narodil 23. februára roku 1740 v učiteľskej rodine. Najprv študoval v prešovskom gymnáziu. Z Prešova sa presťahoval do Bratislavy, kde už ako sirota pokračoval v štúdiu v evanjelickom gymnáziu (neskôr bolo pretransformované na evanjelické lýceum). Už ako 19-ročný sa stal pedagógom. Živil sa vyučovaním v rodine barónov. O dva roky neskôr založil dievčenskú školu.

Po jej zrušení odcestoval na štúdium do Nemecka, kde sa venoval v praxi štúdiu spravovania rôznych inštitúcií – sirotincov a chudobincov. V Nemecku v rokoch 1770 až 1772 študoval na univerzite v Rinteln teológiu, filozofiu, históriu a tiež prírodné vedy.

V roku 1782 pracoval v kníhkupectve Landererovcov. Následne založil vlastné kníhkupectvo. Neskôr bol spoluvlastníkom vydavateľstva a kníhkupectva „Weber-Korabinszky“ v Bratislave. Po nejakom čase sa dostal do obchodných problémov, ocitol sa v dlhoch. Svoj majetok ponúkol do dražby. Preto bol nútený v roku 1789 sa zamestnať ako učiteľ pri továrni Hornoostela. Na konci svojho plodného života žil so svojou dcérou v Bratislave, kde zomrel 23. júna roku 1811.

Ján Matej Korabinský sa venoval štúdiu vlastného regiónu. Bol tiež aktívny v jazykovej oblasti. Prepracoval učebnicu maďarského jazyka od Molibena, zostavil Malý

turecký slovník s nemeckými, uhorskými a českými slovami a tiež krátkou gramatikou. V roku 1778 publikoval Uhorský almanach, vreckový atlas Uhorska a monografiu o Bratislave. Posledné dielo autora zostalo len v rukopisnej podobe, kvôli finančným ťažkostiam nebolo publikované.

Medzi najvýznamnejšie diela Jána Mateja Korabinského patrí „**Geograficko-historický a tovarový lexikón Uhorska**“ (Geographische-historisches und Produkten Lexikon von Ungarn) napísaný v nemčine. Bol publikovaný v roku 1786. Ide o ekonomicko-geografické dielo s rozsahom 858 strán. Poskytuje stručnú charakteristiku Uhorska a podrobný popis jeho topografie. Obsahuje demografické, náboženské a etnické údaje a tiež popisuje ekonomické okolnosti. Obsahuje tiež register nemeckých názvov miest, register slovenských, chorvátskych a rumunských názvov miest a lokalít a jednu mapu v prílohe, ktorá bola v tom čase pravdepodobne najlepšou všeobecnou mapou Uhorska. Jeho lexikón sa stal základom pre zostavenie adresára Uhorského kráľovstva,

ktorý bol publikovaný v roku 1804.

„Geograficko-historický a tovarový lexikón Uhorska“ je pre nás vzácny práve preto, že s vedeckou presnosťou a objektivitou poskytuje informácie tiež o jednotlivých dedinách severovýchodného Slovenska. Nie sú však pokryté všetky dediny v lexikóne, najmä na Zemplíne.

Na základe tohto lexikónu sa ukazuje, že **v druhej polovici 18. storočia bolo v Uhorsku 851 pravoslávnych chrámov a 134 gréckokatolíckych**. Podľa bádateľov bolo v čase vydania lexikónu **na súčasnom Slovensku 11 gréckokatolíckych a 175 pravoslávnych chrámov**. Ján Matej Korabinský **označuje gréckokatolícke cirkevné obce ako „griechisch unirte“ (grécki zjednotení) a pravoslávne cirkevné obce ako „griechisch nicht unirte“ (grécki nezjednotení)**.

Andrej Kováč venoval pozornosť štúdiu života a pôsobenia slovenského vedca (pozri «Нове життя», № 3/1993). Poukázal na **zoznam obcí na východnom Slovensku, ktoré ostali aj po 140 rokoch od vzniku Užhorodskej únie v r. 1646**

pravoslávnymi, alebo v ktorých väčšina veriacich bola pravoslávneho vierovyznania (v zátvorkách sú uvedené strany lexikónu).

Ponúkame čitateľom aktualizovaný a doplnený zoznam pravoslávnych cirkevných obcí: Andrejová (12), Čabalovce (84), Čabiny (89), Čertižné (95), Čukalovce (102), Cernina (104), Driečna (130), Dúbrava (134), Fulianka, Fričovce (na druhom mieste „griechisch unirte“) (183), Frička (183), Geralt (suč. GERALTOV, pozn. prekl.) (197), Gergeľak (suč. Gregorovce, pozn. prekl.) (199), Giglovce (200), Havaj (228), Helcmanovce (229), Holčíkovce (v obci bývali iba Rusíni) (236), Hostovice (239), Hrabovce (242), Hrabkov (243), Hradisko (243), Jablonka (247), Jakušovce (249), Janov (249-250), Kajňa (súč. Slovenská Kajňa, pozn. prekl. - pravoslávni a rímskokatolícki, 273), Kalinov (274), Kapišová (278), Klenová (308), Kolbovce (312), Kolbasov, Kolonica (312), Komárniky (súč. Vyšný a Nižný Komárnik, pozn. prekl.; pravoslávni sú uvedení na druhom mieste podľa vierovyznania (313), Komloš (súč. Chmeľovec) (1/2 uniati a 1/2 pravoslávni, 314), Korejovce (319), Koromľa (320), Kručov (342), Ladomirová (347), Lažany (357), Matysová (405), Matiaška (3/4 pravoslávni) a 1/4 - „griechisch unirte“, 405), Miklušovce (413), Miňovce (414), Mlynárovce (418), Mrázovce (429), Olšavica (501), Olšavka (501), Ondavka (501), Orlík (502), Ortuťová (504), Palota (510), Petejovce (zaniknutá obec – zaplavená vodným dielom Domaša, pozn. prekl.) (536), Petrovce, Pichne (537), Pstrina (539), Poľana (suč. Krajná Poľana, pozn. prekl.) (548), Poruba (Veľká Poruba a Porúbka, pozn. prekl.), (550), Potôčky (551), Príslop (577), Prituľany (577), Pčoliné (578), Rafajovce (592), Radvaň a tiež Horbok (súč. Radvaň nad Laborcom, pozn. prekl.) (592), Rakovec (súč. Rakovec nad Ondavou, pozn. prekl.) (595), Rohožník (604), Rokyto (súč. Rokyto pri Humennom, pozn. prekl.) (605), Rokyto (605), Roztoky (609), Rovné (609), Rudlov (611), Šapinec (653), Sedliská (691), Smolník (Gemer) a Soboš (714), Stakčín (728), Stankovce (729), Starina (730), Štefurov (734), Šumiac (742), Svidník (743), Trnávka (730), Dvorianky (751), Topoľa (777), Trebišov (rímskokatolícki veriaci; a na druhom mieste pravoslávni veriaci, 779), Veľkrop (825), Vydraň (832), Világy (súč. Svetlice, pozn. prekl.) (834), Vislava (839), obe Vladiče (súč. Vladiča, pozn. prekl.) (841), Vojtovce (841), Ruská Volová (841), Zubné (858), Zvala (v súčasnosti táto obec už neexistuje. Vystahovanie tejto dediny nastalo v roku 1980 – 1982. Ležala v doline Stružinského potoka severne od Stakčína. Táto dedina, ako aj okolité dediny, boli vystahované z dôvodu výstavby vodnej nádrže Starina, pozn. prekl.). (858), a tiež aj Miková (1 ½ „griechisch unirte“ a ostatní pravoslávni, 413), Ňagov (1 ¼ „griechisch unirte“, ostatní - pravoslávni 461), Pakostov (1 ½ „griechisch unirte“, ostatní - pravoslávni, 508), Repaše (¾ „griechisch unirte“, ¼ pravoslávni, 601), Ubľa (1 ½ úniati, ostatní - ortodoxní, 787) atď. Pridajme: Bajerovce (26), Becherov (56), Brusnica (76) u Korabinského uvedené ako „griechisch unirte“. V knižnici v Prešove a v Košiciach sa zachovalo iba niekoľko exemplárov lexikónu. (V súčasnosti je Lexikón v digitálnom spracovaní k dispozícii na internete.)

Zdroj: Noviny «Нове життя», № 7/2020

*Preložil z ukrajinského jazyka: **prot. Vasyl Kuzmyk***

AKO MÁ PRAVOSLÁVNÝ KREŠŤAN ROZPRÁVAŤ O VIERE ĽUDOM INÉHO VIEROVYZNANIA (biblické a svätotočcovské poučenia)

„Hriešnikovi hovorí Boh: „Prečo kážeš o mojich ustanoveniach a môj zákon berieš do svojich úst, keď nenávidíš moje príkazy a moje slová hádžeš za seba?“ Ž 50 (49), 16-17).

„S nerozvážnym mnoho nehovor, a k nerozumnému nechod, chráň sa ho, aby si nemal nepríjemnosti a aby si sa nezamazal konfliktom s ním“ (Sir 22, 14-15).

„A služobníkovi Pánovmu nesluší sa vadiť, ale byť prívětivým ku všetkým, schopným učiť, byť trpezlivým. Tých, čo odporujú, má krotko poučat; možno im Boh dá pokánie k poznaniu pravdy, aby sa vymanili s osídel diavla, ktorý ich drží v zajatí svojej vôle“ (2Tim 2, 24-26).

„Sporom a svárom o zákone sa vyhýbaj, lebo sú neužitočné a márne“ 2Tim 2, 24-26.

Tých, ktorí sa pridávajú iného učenia než je to tvoje, usvedčuj silou svojich cností a nie presvedčivosťou svojich slov (**Sv. Izák Sýrsky**).

Vyhýbaj sa rozhovorom s heretikmi v prípade obhajoby svojej viery, aby jed ich nečistých slov nezasiahol aj teba (**Sv. Izaiáš**).

Ak sa niekto z tvojich známych pridáva herézy, nabádať ho k poznaniu pravej viery, no nezápas s ním a nepočúvaj jeho herézy, aby ťa nezasiahol jeho jed. Ak bude chcieť počuť o pravej viere, prived' ho k svätým otcom, ktorí mu môžu v mene Christovom osožiť. Tak mu môžeš v mene Boha pomôcť a sám neutrpieť žiadnu ujmu. Ale ak sa ani po prvom, ani po druhom napomenutí nenapraví, tak takému človeku sa podľa slov apoštola vyhýbaj (**Svätí Varsonofj Velký a Ján; Tit 3, 10**).

Vo vzťahu k ľuďom iných vierovyznaní je potrebné slobodne a zo všetkých síl odkrývať presvedčenie o dôstojnosti pravoslávneho vyznania; no pri usvedčovaní bludov a zblúdilých sú trpezlivosť, pokoj, krotkosť, zhovievavosť, ostrážitosť nevyhnutné tak isto ako horlivosť. Kresťanská múdrosť je mierumilovná, a ten, kto sa o ňu snaží, by tiež mal byť mierumilovný... Milujúci múdrosť musí byť mierumilovný aj vo vzťahu k iným, **nevstupuje do sporov**, ako učí apoštol, **lebo to nie je na nič užitočné, len na skazu poslucháčov**, a ak bude musieť hájiť pravdu pred tými, čo na ňu útočia, bude to robiť s pokojom a nepodráždene, aby potom mohol v svojom svedomí povedať: „**S nenávidiacimi pokoj, zachoval som pokoj**“ (**Sv. Filaret Moskovský; 2Tim 2, 14; Ž 120 (119), 6**).

Niektorí duchovní ľudia majú záľubu v teologických dišputách, besedách a tomu podobnom. No keď svoje teologické rozhovory skončia, ostávajú pusti a sami seba sa pýtajú, čo majú robiť ďalej. Treba sa vyhýbať sporom a besedám, ktoré sa začínajú akoby kvôli duchovnému úžitku, no oveľa častejšie spôsobujú bolenie hlavy. Netreba čakať duchovné chápanie od ľudí, ktorí neveria v Boha. Lepšie je sa za takých ľudí modliť, aby im Boh odpustil a osvietil ich (**Sv. Paisij Svätohorec**).

Nečítaj bezbožné knihy a s bezbožníkmi nerozprávaj, lebo si silno ublížiš a spôsobíš zbytočné starosti. Svätá Cirkev nedosiahnucim duchovnú zrelosť rozhodne zakazuje takéto čítania a besedy. Nepriateľ nabáda bezbožníkov, aby takéto besedy začínali, a tebe bude núkať myšlienku, že ich môžeš obrátiť k viere v Boha, že je tvojou povinnosťou ich ľutovať, zachrániť ich pred záhubou atď. Toto je nepriateľov trik. Rozhovory o pravde s bojovnými ateistami sú absolútne neužitočné (**Igumen Nikon (Vorobjev)**).

Pyšná heréza neznáša usvedčenie a porážku. Usvedčením sa stáva zatvrdnutou, porážka ju privádza k zúrivosti. Dokázali to nespočetné skúsenosti. Heréza sa poráža krotkým napomínaním; ešte lepšie mlčaním, pokorou, láskou, trpezlivosťou, usilovnou modlitbou sprevádzanou súcitom a milosrdnosťou k blížnemu. Heréza nemôže byť porazená človekom, pretože nie je jeho vynálezom, ale iniciatívou démonov. Jej premožiteľom môže byť len Boh, ktorý je privolávaný k boju s ňou a jej porazeniu pokorným človekom a láskou toho človeka k blížnemu. Kto chce zápasíť s herézou, musí byť úplne cudzí slávybažnosti a nenávisti k blížnemu, aby sa neprejavili nejakým výsmechom, pichľavým či tvrdým slovom, ktoré by mohlo v pyšnej duši heretika zarezonovať a rozhnevať v nej jej vášeň. Pomazávajú chrasty a rany blížneho, akoby uzdravujúcim olejom, len slovami lásky a pokory, nech milosrdný Boh zhliadne na tvoju lásku a pokoru, aby vošli do srdca tvojho blížneho a tebe bol darovaný veľký Boží dar – zachránenie tvojho blížneho (**Sv. Ignác Brjančaninov**).

Pravda sa predáva nie cestou sporu, ale niečím vyšším. Spomínam si na jedného misionára, hypodiakona patriarchu Tichona, ktorý v Rusku kázal na začiatku revolúcie. Hovoril: „Keď sa sporíš s neveriacim, nehovor proti nemu, pretože sa bude chcieť brániť, zo všetkých síl ti bude oponovať a uzatvorí sa pred pravdou, ktorú ty hlásaš. Hovor niečo, čo ho prevyší, aby ho výška a nád-

hera toho, čo povieš, zaujala, aby sa na ňu zameral“ (**Metropolita Anton Surožský**).

Hovoriť o Bohu tým, ktorí ešte nie sú ochotní o ňom počúvať, netreba. Vyprovokujete ich k rúhaniu. Neponáhľajte sa, modlite sa za toho, komu by ste chceli pomôcť a prenechajte ho Bohu. U Neho sú sila a moc reálne, naše sú len zdanlivé (**Archimandrita Ján (Krešťankin)**).

Zdroj: Душевный лекарь: Об отношениях с ближними. Издательство Сестричества во имя святителя Игнатия Ставропольского, Москва 2014, s. 45-49.

Preložil z ruského jazyka: **Prot. pplk. Mgr. Marek Ignacik, PhD.**

V Gruzínsku reštaurujú Evanjelium z 12. storočia

Tbilisi - 27. mája 2020.

V laboratóriu Štátneho archívu Gruzínska reštaurujú Evanjelium z 12. storočia. Doposiaľ sa Evanjelium nachádzalo v chráme sv. Juraja v dedinke Lachamula (region Samegrelo-Zemo Svaneti).

„V príbehu ôsmych storočí je to prvýkrát, kedy Evanjelium opúšťa región Svaneti. Reštaurátorské práce budú trvať približne 18 mesiacov.

Bude vytvorená z obyvateľov

regiónu špeciálna kontrolná rada, ktorá v jednotlivých etapách bude sledovať proces obnovy Svätého Písma“ – uvádza sa v tlačovej správe.

Doposiaľ starobylý Evanjeliár bol uchovávaný v pravoslávnom chráme v protipožiarnej trezore, z ktorého bol len vo výnimočných prípadoch vyberaný.

„Keď došlo k zmiereniu medzi obyvateľmi v obci, nie oni išli do chrámu, ale Evanjelium vynášali medzi nich. Často sa to stávalo aj za nepriaznivého počasia, keď padal dážď. Preto je Sväté Písmo v takomto polutovaniahodnom stave“ – konštatoval miestny obyvateľ Avtandil Chkadua, zdôrazňujúc, že Evanjelium vždy zohrávalo dôležitú rolu v živote dediny.

„Po mnohých stretnutiach a názorových nezhodách miestne obyvateľstvo pred štyrmi mesiacmi rozhodlo o reštaurovaní Svätého Písma. Požiadalo nás cez písomnú žiadosť o participáciu pri záchrane Evanjeliára“ - uviedol starosta mestskej samosprávy Kakha Žoržoliani.

Ako je uvedené v tlačovej správe, prevoz starobylého unikátneho Evanjelia zo Svaneti do Tbilisi bol vykonaný za prísnych bezpečnostných policajných opatrení. Reštaurovanie v gruzínskej metropole budú vykonávať najlepší odborníci Štátneho archívu. O rok a pol bude vzácny Evanjeliár vrátený do Lachamla. Bude tiež vyhotovená preňho na mieru úschovňa, ktorá bude spĺňať bezpečnostné ochranné normy so zabudovaným systémom mikroklimy.

Zdroj: <https://sputnik-georgia.ru/culture/20200527/248584303/Kogda-Evangelie-pokinet-Svaneti-v-Gruzii-otrestaviruyut-pisanie-XII-veka.html>

Modlitebne oslávili výročie intronizácie predstaviteľa Poľskej autokefálnej pravoslávnej cirkvi

Varšava – máj 2020. 31. mája roku 2020 uplynulo dvadsaťdva rokov od intronizácie Jeho Blaženosti Sawu, metropolitu varšavského a celého Poľska. Zvolenie vtedajšieho arcibiskupa bialostockého a gdanského za siedmeho v poradí predstaviteľa Poľskej autokefálnej cirkvi sa uskutočnilo na Archijerejskom sneme 12. mája 1998. V deň výročia intronizácie metropolita Sáva slúžil archijerejskú sv. Liturgiu v katedrálnom chráme sv. Márie Magdalény vo Varšave. Duchovenstvo a ľud

vyjadrili poďakovanie metropolitovi za jeho podnetnú činnosť a zaželali mu mnoho rokov života a pevné zdravie.

Ako konštatujú v Poľskej pravoslávnej cirkvi, za dvadsaťdva rokov pôsobenia metropolitu Sawu boli vytvorené nové cirkevné obce, bolo vybudovaných mnoho pravoslávnych chrámov, pastoračných centier a tiež sa zvýšila vzdelanostná úroveň duchovenstva. Za čias pôsobenia metropolitu Sawu prestíž Poľskej pravoslávnej cirkvi v samotnom Poľsku a v rodine autokefálnych pravoslávnych Cirkví vo svete je vyššia.

„Nič by sa nedalo dosiahnuť, ak by neboli hlbokými viera a pocit zodpovednosti Jeho Vysokopreosvietenosti Sawu a tiež širšie vnímanie spolupráce hierarchu tak s vlastným duchovenstvom, ako aj autokefálnymi miestnymi Cirkvami“, konštatovalo duchovenstvo.

Zdroj: <https://www.orthodox.pl/jubileusz-zwierchnictwa-jego-eminencji-metropolity-sawy/>

Na ostrove Madagaskar bol založený prvý pravoslávny mužský monastier

V Madagaskarskej republike bol založený prvý pravoslávny mužský monastier kánonicky podriadený Konštantínopolskému patriarchátu. Bola dokončená aj výstavba chrámu na počesť sv. Jozefa Hesychasta. Neide iba o cirkevnú obec, ale o prvý pravoslávny mužský monastier

na území ostrova Madagaskar, ktorý bude zároveň slúžiť ako duchovný seminár pre budúcich kňazov a misijné centrum pre prípravu misionárov v krajine. O tom poskytol informácie Prodróm (Kaculis), biskup tuliarsky a južno-madagaskarský pre „Ortodoxie“.

Na Madagaskare kresťania tvoria 41% veriacich. Približne polovica obyvateľstva sa hlási k tradičným miestnym náboženstvám.

Zdroj: <https://orthodoxie.com/la-premiere-eglise-dediee-a-saint-joseph-lhe-sychaste-a-ete-construite-a-madagascar/>

*Prípravil: **Prot. Vasil' Kuzmyk***

Letný sviatok sv. Nikolaja na Podvorí Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku

22. mája 2020 na sviatok prenese-
nia ostatkov svätiteľa Nikolaja Myr Lik-
jského v Bari sa duchovenstvo a veriaci
nášho Podvorja modlili počas slávnost-
nej svätej Liturgie. V predvečer sviatku
bolo slúžené vspané bdenie s pos-
vätením chlebov. Bohoslužby viedol
predstavený Podvorja archimandrita
Serafim (Šemjatovský).

Kvôli zložitej situácii spojenej s
rozšírením ochorenia spôsobeného
vírusom SARS-CoV-2, bol počet veria-
cich v chráme značne obmedzený. No aj počas dňa samoizolácie vyhlásenej v Rusku, v
našom chráme prebiehali bohoslužby. Od samotného začiatku boli prednášané prosby,
aby Hospodin ochránil svoj ľud od choroby a odpustil nám naše hriechy.

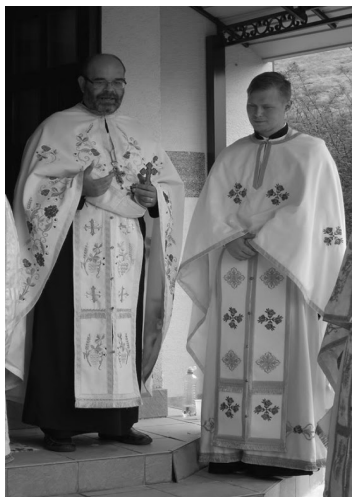
Do dnešného dňa sa situácia zmiernila a s niektorými hygienickými obmedzeniami
pokojne slúžime bohoslužby. Ľudia opäť navštevujú chrám a prebiehajú katechetické
besedy.

Priame prenosy alebo záznamy z bohoslužieb konaných v chráme svätého Niko-
laja v Kotelníkach si môžete pozrieť na kanále *YouTube* „Храм святителя Николая в
Котельниках“.

Viac informácií o dianí na moskovskom Zastupiteľstve Pravoslávnej cirkvi v českých
krajinách a na Slovensku si môžete pozrieť na: <https://pccsm.ru>.

**Jeromonach Alexander (Haluška),
tajomník Zastupiteľstva Pravoslávnej cirkvi
v českých krajinách a na Slovensku v Moskve**

Uvedenie nového duchovného správcu cirkevných obcí Ubl'a a Brezovec

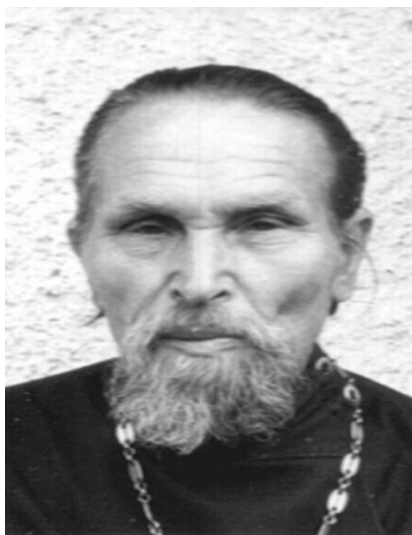
Pri príležitosti chrámového sviatku Všetkých svätých v nedeľu 14. júna 2020 v obci Brezovec arcidekan pre okresy Snina a Humenné mitr. prot. Igor Kerekanič s požehnaním Jeho Blaženosti Rastislava, arcibiskupa prešovského a metropolytu českých krajín a Slovenska, vykonal **uvedenie nového duchovného správcu** cirkevných obcí Ubl'a a Brezovec **jereja Viktora Čabiňáka**.

Otcovi Viktorovi v jeho dušpastierskej službe prajeme hojnosť Božích darov.

Na mnóhaja i blahája ľita!

***Misijný odbor PPE ER,
duchovní a veriaci arcidekanátu
pre okresy Snina a Humenné***

Prednáška o igumenovi Ignatijovi (Čokinovi) v Slovinkách

V kultúrnej miestnosti Obecného úradu v Slovinkách sa v nedeľu **14. júna 2020** popoludní konala prednáška s názvom **Apoštol severovýchodného Slovenska - igumen Ignatij (Čokina)**.

Cieľom podujatia, ktoré pripravila miestna cirkevná obec, bolo priblížiť pravoslávny veriacim, ako aj ostatným záujemcom zo Sloviniek a okolia život a pôsobenie tohto zbožného človeka, kňaza a mnícha Pravoslávnej cirkvi, ktorý je dobre známy vo svojom rodnom kraji, avšak o niečo menej na Spiši.

Prítomní mali možnosť vypočuť si svedectvá ľudí a zaujímavé príhody spojené s igumenom Ignatijom (Čokinom). K nahliadnutiu boli dobové fotografie o. Ignatija a tiež kňazské rúcha, liturgické nádoby, evanjeliár,

ikony a kríže, ktoré počas svojej dušpastierskej služby používal.

Prednášajúcim bol duchovný správca Pravoslávnej cirkevnej obce Uličské Krivé jerej Jaroslav Guba, ktorý pravidelne slúži bohoslužby pri ostatkoch o. Ignatija v jeho mníšskom Skýte v spomenujej obci.

Po skončení prednášky sa o. Jaroslavovi poďakoval miestny duchovný správca jerej Miroslav Guba.

Podujatie sa konalo za dodržania protiepidemických opatrení vydaných Úradom verejného zdravotníctva SR.

Životopis o. igumena Ignatija (Čokinu)

O. igumen Ignatij (vlastným menom Ján Čokina) sa narodil 1. apríla 1899 v obci Uličské Krivé (okr. Snina). V r. 1922 sa celá táto obec vrátila z únie do pradedovskej Pravoslávnej cirkvi. V tom čase sa formovala osobnosť mladého Jána. Láska k Pravoslávnej cirkvi ho viedla k tomu, že celý svoj život zasvätil jej službe. V r. 1925 prijal mníšstvo s menom Ignatij v chráme sv. Jána Krstiteľa v obci Dubová (okr. Teresva). V r. 1926 na sviatok sv. veľkomučeníka Georgija pražský arcibiskup Savvatij vysvätil mladého mnícha Ignatija v jeho rodnej obci za jerodiakona. V tom istom roku na sviatok Voznesenia Hospódnha prislúhoval o. jerodiakon Ignatij vo svojej rodnej obci pri slávnostnej posviacke nového chrámu, ktorú vykonal archimandrita Vitalij z Ladomirovej. Ten ho vzal so sebou do ladomirovského monastiera. Po krátkom čase ho poslal do Prahy, kde ho arcibiskup Savvatij vysvätil za jeromonacha. Svoju dušpastiersku činnosť začal v cirkevnej obci Hrabské (okr. Bardejov). Po polroku odišiel do cirkevnej obce Krásny Brod. Jeho ďalším pôsobiskom boli cirkevné obce Ladomírov (okr. Snina), Rebrín, Čertižné, Pstriná, Topoľa, Runina a mnohé ďalšie, v ktorých nezištne slúžil a rozosieval semená sv. Pravoslávia. Po odchode do dôchodku si na malej hôrke v rodnej obci postavil kaplnku a pod ňou kelliu, v ktorej do konca svojho pozemského života vo dne v noci vznášal svoje vrúcne modlitby k Hospodinovi, Presvätej Bohorodičke i všetkým svätým.

Počas svojej skutočne apoštolskej misijnej činnosti o. igumen Ignatij pretrpel mnoho ponižovania, výsmechu a rôznych intríg. Nikto ho však nikdy nevidel nahnevaného – všetko prijímal a znášal s láskou a pokorou. Mal na pamäti slová Svätého Písma: ***Blážení jesté, jehdá ponósjať vám, i iždenút, i rekút vsjá k zól hlahló na vý lžúšče mené rádi – Blážení ste, keď vás budú pre mňa hanobiť a vyhánat' a lživo hovoriť na vás zlé kvóli mne*** (Mt 5, 11). Je pochovaný pri kaplnke na hôrke v Uličskom Krivom.

Zdroj: Tlačové oddelenie Úradu Prešovskej pravoslávnej eparchie v Prešove

BLAHOŽELANIE

28. júna 2020 sa okrúhleho životného jubilea, **75 rokov**, dožil duchovný otec **prot. prof. ThDr. Peter Kormaník, PhD.** Pri tejto príležitosti želáme otcovi Petrovi veľa duchovných a telesných síl, Božej blahodäte, pevné zdravie, pokoj, porozumenie v rodine a dostatok energie na prácu pre blaho Pravoslávnej cirkvi, ktorej zasvätil svoj život.

Na mnohaja i blahaja lita!

Pracovníci ÚMR PC na Slovensku

45 rokov kňazskej služby mitr. prot. Mgr. Petra Humeníka

V Evanjeliu podľa Jána čítame: „Nie vy ste si vyvolili mňa, ale ja som si vyvolil vás a ustanovil som vás, aby ste išli a prinášali ovocie a aby vaše ovocie zostalo“ (Jn 15, 16). A tak si Boh pred 45 rokmi vybral a svojou nekonečnou láskou a dobrotou oslovil dušpastiera mitr. prot. Mgr. Petra Humeníka, správcu Pravoslávnej cirkevnej obce v Humennom, ktorý prijal pozvanie do Jeho vinice a za svoj vzor si zobral práve Christa.

Zotrvať 45 rokov v jednom povolaní si vyžaduje úctu a obdiv. Zotrvať 45 rokov v kňazskom povolaní si žiada byť vďačný Bohu za tento dar, ktorý so sebou prináša veľké obete. Boh nemohol požehnať rodičom väčší dar, ako keď si ich syna vybral za kňaza. Povolanie kňaza je ťažké, ale práve cez kňazstvo môže človek zblízka prežívať krásu Božej lásky a sprostredkovať ju iným. My, veriaci Pravoslávnej cirkevnej obce v Humennom, ďakujeme Bohu za to, že pred 27 rokmi do našich životov, do našej cirkevnej obce prišiel otec Peter a až do dnešných dní je tým človekom, ktorý nám ponúka Božiu lásku a na ktorého sa dennodenne obracame s prosbami, starosťami. Život kňaza je neprestajná obeta. Obetoval nám viac ako polovicu ro-

kov z kňazskej služby. Veľmi dobre vieme, že je ťažké vymenovať všetky úskalia a ťažkosti, ktoré o. Petra stretávajú počas tejto dušpastierskej činnosti, ale pravdou je, že s pomocou Božou ich zvláda. Zaslúži si, aby sme na neho mysleli vo svojich každodenných modlitbách a aby sme mu vzdali úctu a vďaku za to, že nám mnohokrát ukázal zmysel života a podal pomocnú ruku. Slová obdivu a vďaky mu patria za to, že dlhých 45 rokov bez reptania slúži Bohu a verným Pravoslávnej cirkvi. Koľko modlitieb vyslovil a koľko skrytých obiet podstúpil za tých 45 rokov, vie iba Christos.

Pred 66 rokmi uzel svetlo sveta a v dedinke Medvedie, kam sa stále rád vracia aj dnes, prežil svoje detské roky. Jeho kroky často viedli do cerkvi, kde svojimi modlitbami ďakoval Hospodu Bohu za každý deň. Po skončení stredoškolských štúdií smeroval na Pravoslávnu bohosloveckú fakultu v Prešove. Vo veku 21 rokov bol rukopoložený za diakona a o niekoľko dní neskôr vysvätený za kňaza. Jeho kňazská cesta začala v obci Soboš a po 6. rokoch pokračovala v obci Bajerovce, kde prežil 12 rokov.

1. júla uplynulo 27 rokov od chvíle, keď bol o. Peter ustanovený za správcu našej cirkevnej obce a od tej doby verne slúži svojim veriacim. Prišiel v období, keď bol naším chrámom drevený kostolík v skanzene a náš súčasný chrám bol rozostavaný. No hoci bol najprv len malým zrnkom zasadeným do zeme, ktoré postupne rástlo, dnes je zrelým klasom a teší sa z mnohonásobnej úrody, najmä v podobe úspešného ukončenia desať rokov trvajúceho rozpisu ikon v humenskom pravoslávnom chráme v roku 2019. Keď sme sa v roku 1995 presťahovali do nového chrámu, nemali sme v ňom okrem starých lavíc takmer nič. Dnes môžeme byť právom hrdí na náš nádhernými ikonami rozpísaný chrám a obzvlášť na jeho správcu.

Tešíme sa z toho, že nám Christos poslal práve o. Petra, tak ako pred mnohými rokmi poslal byzantský cisár dvoch bratov vierozvestov, Cyrila a Metoda, ktorým je zasvätený aj náš chrám. Svoju prácu vykonáva so zaniatením a náš chrám je výsledkom jeho trpezlivej práce nielen na cirkevnom poli. Je otcom nielen svojej rodiny, ale aj otcom celej našej cirkevnej obce. Je človekom, ktorý koná, a to, čo ostáva za ním, je toho dôkazom. Je to obetavý človek, ktorý veľa svojej energie venuje veriacim, mládeži, ako aj speváckemu zboru. Za ten čas dušpastierskej činnosti sme s ním prežili veľa pekného, ľudského, nezabudnuteľného. Krstil naše deti, spoločne sme sa stretávali pri sv. Eucharistii, udeľoval sv. Tajinu manželstva, odprevádzali sme našich bratov a sestry v Christu do večnosti, schádzali sme sa na bohoslužbách v skanzene, zúčastňovali sme sa na rôznych púťach a ekumenických akciách a mnohých ďalších podujatiach. Za to všetko mu dnes patrí naša vďaka. Ďakujeme mu za celú doterajšiu prácu na nive Christovej. Lebo len On, všemohúci Boh, a o. Peter vedia, aké utrpenia a nástrahy musel znášať kvôli Pravoslávii. Veríme, že má množstvo pekných spomienok a tie zlé nám odpustí a vymaže z mysle.

Naše vŕcne a úprimné modlitby smerujú k Christovi, aby o. Petrovi do ďalších rokov dušpastierskej činnosti požehnal veľa síl, veľa zdravia, ktoré tak veľmi potrebuje, a aby svojou blahodaťou obdaril každý deň jeho života. Obraciame sa na Vás všetkých

s prosbou o pomoc a modlitbu za nášho dušpastiera, aby mal okolo seba dobrých a obetavých ľudí, ktorí budú navštevovať Boží chrám na ich radosť a na Božiu slávu. Christos povedal: „**Žatva je veľká, ale robotníkov málo. Proste Pána žatvy, aby vyslal robotníkov na svoju žatvu**“ (Mt 9, 37-38). Ďakujeme Bohu za nášho o. Petra Humeníka.

Na mnohaja i blahaja ľita!

Veriaci Pravoslávnej cirkevnej obce v Humennom

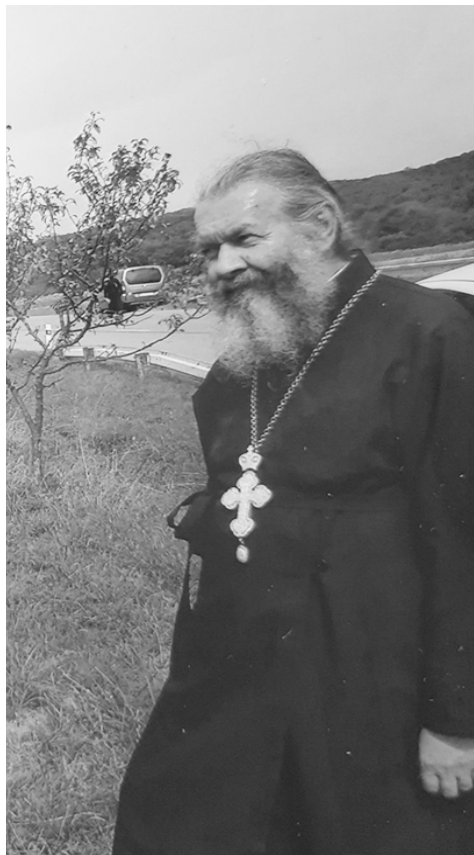
BLAHOŽELANIE

Drahý náš otec igumen Mefodij!

Keď ste sa v polovici roka narodili, aj zvony v stropkovej drevenej zvonici radostne zazvonili. Váš rodný ocko protojerej Peter Cuper (Kráľovstvo mu nebeské), ktorý ako vojak slúžil v Prešove a zároveň bol kňazom v Stropkove, spolu s Vašou mamkou, vtedy mladučkou pani, ktorá sa o deti starala, svätého Nikolaja prosili a na tie sv. zvony zbierku robili. Vaši rodičia na počesť sv. Nikolaja krásne čudotvorné meno Vám dali, aby Vás ochraňoval i navigoval po neľahkej ceste životom.

Našu matušku Helenu (88-ročná), vďaka Bohu, ako môžete, denne na modlitby do cerkvi vozíte. I my Vám za to ďakujeme a prosíme, nech Vám milosrdný Boh tam „v nebeskom Kráľovstve“ veniec pripraví a tu radšej zostaňte bez pozemskej slávy.

Keď ste mali 8 rokov (r. 1968), celú Vašu rodinku zo stropkovej fary vyhнали i zas ste na svätom mieste v Ladomirovej pristáli. Ako spomínate, parádne detstvo ste mali. A tu mi nedá pripomenúť otca prot. Petra Cu-

pera, bojovníka za vieru a za Stropkovčanov, ktorý ako jeden z mála všetky úskalia prekonal, neopustil nás a naspäť sa do Stropkova navrátil. Zabojoval a svätý chrám spolu s veriacimi vybudoval. Tam, kde započal svoju kňazskú službu, tam ju i s Božou pomocou dokončil. Len sám Boh vie, ako ste pri tom všetkom boli i ste. „Sláva Tebe, Hospodi, sláva Tebe!“

V školách ste sa dobre učili i úspešne ich dokončili. Vojenskú službu ste tiež odslúžili. Ako študent na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte spolu s o. Michalom z Bodružale ste sa zúčastnili na duchovno-poslušníckej výpomoci v poľskom Bialystoku. V Bulharsku ste študovali, bývali i svätého Klimenta ste si zamilovali. Spolu s o. Sergejom ste sv. cerkov sv. Klimenta v Spišskej Novej Vsi pripravovali.

Na Závadke v tých pohnutých časoch v roku 1989, keď Vás i pravoslávnych kresťanov zo svätej cirkvi vyhánali, tiež ste zabojovali! Závadčania si Vašu vetu navždy zapamätali: „Aj keď ma tu zabijete, ja musím Liturgiu slúžiť!“ Vtedy „oni“ odišli.

Najhoršia je vnútorná - domáca zrada, tá bolí, ale dá Boh, že aj zradcovia a klamári sa spamätajú, lebo od nás už dávno odpustenie majú.

V Kečkovciach – Roztokách teraz, otec igumen Mefodij, slúžite, preto daj Vám, Bože, veľa duchovných síl v tejto službe na Hospodinovej nive. Od niekoho som počula, že žiadny otec duchovný tam nevydržal, neviem prečo...

Ja verím, že Vás, o. igumen Mefodij, Vaši domáci veriaci radi majú, keď už 30 rokov Vás odtiaľ nevyháňajú...

Drahý náš igumen Mefodij, pri kolíske Vám stál i krstným otcom sa stal mních o. Oleg z Ladomirovej. A ďalšieho mnicha, z ktorého sa každý v tej dobe (1970-1980) vysmieval, no všetko je len do času..., spomeniem. Bol to otec igumen Ignatij Čokina, ktorého ste už od detstva radi mali i máte. K nemu ste s radosťou utekali a možno aj preto ste sa i Vy v Komárne mníchom stali. Pri jeho hrobke v Uličskom Krivom (pútnické miesto) Vás náš drahý vladyka Rastislav povýšil na hodnosť igumena. Myslím, že ste jeden z mála igumenov našej Pravoslávnej cirkvi a ani si to mnohí neuvedomujeme...

Vy narodeniny nie veľmi oslavujete, lebo ako sami hovoríte, každý deň je pre nás sviatok.

Ale v rozkvitnutom máji i víťazstvo prišlo, už 75. výročie bolo. Aj my, tam od Dukly i Tokajka, i od svojich rodičov poznáme, aké tam boje boli. I Vaša babka s mladučkou tetou v tej vojne zahynuli. Vy i my sa snažíme i panychídy pohybším vojakom i obeťiam strašnej vojny slúžiť. V máji 21. za diakona a 28. mája 1989 za kňaza ste boli vysvätený. V máji 22. každý rok svätého Nikolaja oslavujete a hneď 24. mája učiteľov slovanských Kirila i Mefodija slavíme. To sú aj Vaše osobné sviatky.

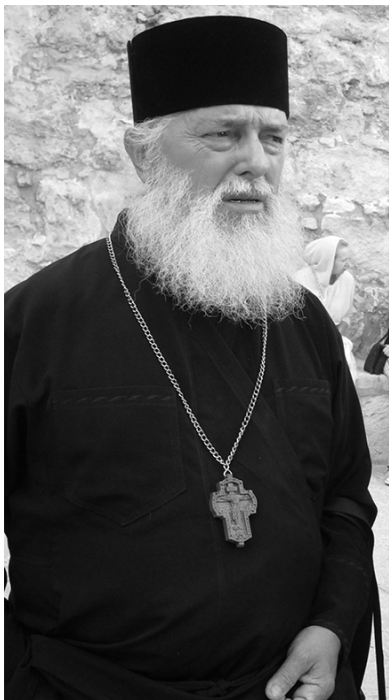
V tomto 2020. roku, keď milostivý Boh dá, mali by sme už 30. púť mať a sv. Ioanna Krestiteľa oslavovať. Spolu s otcami duchovnými od východu až po západ ste 29 rokov na tých pútiach slúžili. Chvála Bohu! Od najstaršieho po najmladšieho celé rodiny poznáte, ako sa vyvíjali a rozrastali, mnohým pri kolíske ste stáli (niektorých starších ako ja, ste zo samej priepasti vyťahovali).

Ďakujeme Vám, otec Mefodij, za Vaše pochopenie, povzbudenia, dary, pohostenia a v neposlednom rade modlitby! Nič ľudské Vám nie je cudzie, koľkokrát ste sa i jurodivým stali, aby Vás radšej nikto nevychvaľoval. My však, čo Vás poznáme, Vás veľmi radi máme! Deti sa obzvlášť na Vás tešia, či v Zbudskej Belej, v Sukove, Holíči, Hontianskych Moravciach, v Jablonke, Medvedom alebo Stropkove. V malom monastieriku ich pred Bohom učíte stáť i sviečky držať. Radi sa s nimi i doma pohráte. Včielkam sa venujete, medík i sviečky vyrábate i o stromy sa staráte. Mnísi i mníšky i v zahraničí Vás poznajú a vždy s láskou Vás privítajú. Vy tam tiež duchovných síl naberáte a nám ich rozdáвате.

Za všetko Vám, otec igumen Mefodij, ďakujeme i v ten Váš sviatočný deň Vás objímame, „mnohaja i blahaja lita“ Vám zaspievame. Nech máte veľa duchovných síl, Božej blahodäte, pokrov Presvätej Bohorodičky i anjela ochrancu na cestách! To Vám prajeme do druhej etapy života, lebo Vás čaká ešte nejedna robota.

Všetko dobré, svetlé i radostné s láskou Vám zo srdca želajú všetci, čo Vás poznajú.

Veriaci z Liptova, Žiliny, Stropkova, Spišskej Novej Vsi, Popradu a Prešova

***Spivam ja pri každej cerkovnej potrebi,
pri utreni, službi, večerni, pohrebi,
ježednevno Bohu ščiro ja sja moľu,
by nas blahoslovil v obystu i v poľu.***

A. Pavlovič

Dorohyj naš otče Petre!

8. júla ste sja dožyli Bohom blahoslovených **70 rokov** svoho života. A keďže ste svoj život spojili s dušpastyrskom službom na našich selach – Mikulašovi i Jedlinki, chočeme i my, Vaša duchovna rodyna Vas s tym jubileom serdečni pozdorovity.

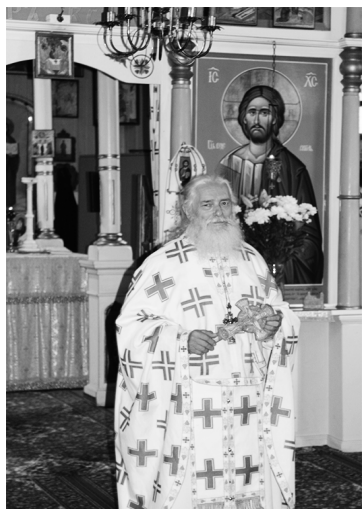
Od roku 2007 jak do našich sel nezištni dochodžate, ste зробili mnoho roboty. Vymaľovala sja cerkov, зробilo sja oplotniha, ukрасili ste sv. prestol, ozdobili ste našy chramy svjatyma ikonami...To je lem maleňka časť Vašoj roboty, kotru si važyme a kotra sama svidčit o Vaši ľubvi ku Hospodu Bohu. No o tij ľubvi svidčit hlavni toto najdoležitiše slovo Bože a svjaty Tajny, čerez kotry nám

s horlivosťou oholosujete nášoho Spasiteľa Isusa Christa, Jeho svjate Evanhelije a vsich Jeho uhodnikov. Dostali ste pro toto dilo krasnyj zvučnyj holos, kotrym nelem proslavľate Hospoda, ale potišate i nas svojich virnikov, za kotrych sja neprestanno molite. Vse nas dokažete potišyty i Vašym prislovečnym humorom, kotryj ku Vam neodmyslitel'ni patrit. Mnohy veci robite sami a tym ste vzorom nelem pro nas, ale i pro molodšych svjaščenikov. Chočeme Vam proto i tyma skromnyma rjadkami vyjadrity našu vďačnosť, uctu i lasku a povisti Vam o našoj spokojnosti a vďačnosti Hospodu Bohu, že Vas mame.

Naj Presvjata Mati Boža, apostol Petro, kotroho meno nosite, i všytky Božiji uhodnici Vas i cilu Vašu rodinu ukriplajut a vyprosjať Vam iši mnoho tilesnych i ducho- vnyh sil v službi Bohu, našij svjatij Pravoslavnij cerkvi i vsim virujuščim, kotry Vam želajut zdravije i spokojstvije **na Mnohaja i blahaja lita!**

*Vďačny Bohu za dobroho svjaščenika -
kuratore i virnici iz seloch
Mikulašova a Jedlinka*

Благожелания

Дорогой отче Петре Бобаку,
маме мілу повинність ку Тобі таку,
же хочеме Тя мы, Твої сопредстољны братя
а з бардієвського окресу духовны камаратя,
щиро с юбілєєм сімдсяткы поздравити
а Господа Бога за Твое здравічко попросити.
Жебы Тя Він іші тримал довго міджі намі,
желають Ті священици ведно с вирниками.
Маш Ты в собі дар великий, люди звеселяти,
и человек дуже смутный, мусит ся сміяти.
Хоц 70-сять рочкох уж маш і єс ветхый днями,
молодой дух в Тебi жыє і дома і в храмі.
Выховал єс свої діти про Церков на службу,
зато най Ті Бог выполнит каждую Твою тужбу.
І с пророком царь-Давидом жебыс міх сказати:
„Дякую Ті Боже добрый, же я міг стояти,
при престолі славы Твоей в Твоем святом храми,
православно Ті служити ведно іс чадами.“
Праєме Ті довгы роки іші ту на світі
а у Царстві Ісус Христа Ёго лице зрити!

На многая і благая літа!

ŽIVOTNÉ JUBILEUM

2. mája 2020 náš brat v Christu **Michal Fečko**, dlhoročný člen rady cirkevnej obce v Sabinove, oslávil významné životné jubileum – **70 rokov**. Milý pán Fečko, touto cestou Vám blahoželáme k Vášmu svia-tku. Ďakujeme Vám za Vašu obetavosť, ochotu vždy pomôcť, za láskavosť a cenné rady pre blaho cirkevnej obce. Prajeme Vám všetko najlepšie, hlavne hojnosť Božích darov a pevné zdravie. V modlitbách vyprosujeme pre Vás a Vašu rodinu u trojjediného Boha požehnanie.

Na mnohaja i blahaja lita!

Duchovný správca a veriaci Pravoslávnej cirkevnej obce v Sabinove

ŽIVOTNÉ JUBILEUM

8. júla 2020 náš brat v Christu **Ján Varholík**, dlhoročný člen rady cirkevnej obce v Sabinove, oslávil významné životné jubileum – **80 rokov**. Drahý pán Varholík, blahoželáme Vám k Vášmu jubileu a ďakujeme Vám za Vašu obetavosť a neúnavnú prácu pre našu cirkevnú obec. Prajeme Vám hlavne Božie požehnanie a pevné zdravie. V modlitbách vyprosujeme pre Vás a Vašu rodinu, nech Presvätá Bohorodička Vás ochraňuje svojím omoforom.

Na mnohaja i blahaja lita!

Duchovný správca a veriaci Pravoslávnej cirkevnej obce v Sabinove

Blahoželanie

Je dlhoročnou čitateľkou časopisu Odkaz sv. Cyrila a Metoda a preto sme sa rozhodli takýmto spôsobom zablahoželať pani **Anne Vokuličovej** k jej životnému jubileu. Je členkou Rady Pravoslávnej cirkevnej obce Ulič, ktorá s láskou prichádza do chrámu a stará sa o jeho kvetinovú výzdobu vo sviatočné dni či pravidelné upratovanie a čistotu v okolí. Chceme jej poďakovať za jej neúnavnú starostlivosť pri zabezpečovaní občerstvenia na chrámový sviatok a tiež prípravu malých sladkých darčiekov na sviatok sv. Nikolaja a pri rôznych iných príležitostiach. Vždy sa zaujíma ako chrám okrášliť v čase Paschy a Roždestva Isusa Christa a urobiť ľuďom radosť.

Želáme jej veľa Božej milosti, zdravia a lásky, nech jej Pán Boh dá ešte mnoho rokov prežitých medzi svojimi milovanými.

Na mnohaja i blahaja lita!

Veriaci Pravoslávnej cirkevnej obce Ulič

BLAHOŽELANIE K JUBILEU

Dňa **20. júla** 2020 sa požehnaného životného jubilea **70 rokov** dožíva sestra v Christu **Anna Dercová, rod. Pajkošová**, z Pravoslávnej cirkevnej obce v Nižnej Jedľovej.

Sestre Anne chrám Boží prirástol k srdcu už v jej rodisku vo Vápeníku. Prijatím sv. Tajiny manželstva s Vasiľom Dercom, kurátorom našej cirkevnej obce, sestra Anna aj naďalej prechováva svoju lásku k Bohu, je aktívnou a horlivou veriacou. Vernosť k svätému Pravoslávniu preukázala okrem iného aj prácou pri budovaní nového chrámu, finančnými darmi a dobrými radami. Spolu s ostatnými veriacimi sa podieľa pri skrášľovaní, výzdobe a úprave chrámu. Pravidelne sa zúčastňuje na bohoslužbách a pomáha svojím spevom v chráme.

25. júla 2020 v živote sestry Anny a brata Vasiľa uplynie vzácné **50. výročie ich spoločného života**. Spolu s manželom vychovali troch synov, ktorým rozdali lásku, učili ich úcte k blížnym a do srdc im vštepovali vieru. Najmladší syn o. Marián je pravoslávny kňazom.

Dovoľte nám, drahá sestra Anna, pri príležitosti Vášho životného jubilea aj touto cestou zo srdca zaželať Vám veľa zdravia a síl do ďalšej práce pre blaho svätej Pravoslávnej cirkvi a Vašej milovanej rodiny. Nech Vás patrónka nášho chrámu, Presvätá Bohorodička, ochraňuje svojím omoforom po všetky dni Vášho života. U milostivého Hospoda Boha vyprosujeme, aby Vás blahoslovil s celou Vašou rodinou v zdraví a spasení **na mnohaja i blahaja lita**.

Prot. Peter Bačovčin, správca PCO spolu s veriacimi

Pozvánka na veľké Slavoslovie prep. Serafíma Sarovského, Čudotvorca v Bardejove

Pravoslávna cirkevná obec v Bardejove
požýva pravoslávny národ na svoj chrámový
sviatok s týmto programom:

31. júl

17:00 Malé posvätenie vody
18:00 Celonočné bdenie (večerná s utreňou)
Prvá kázeň
21:00 Prestávka spojená s besedou
21:45 Akafist k prep. Serafímovi Sarovskému
22:45 Akafist k čudotvornej Počajevskej
Ikone Presvätej Bohorodičky
Druhá kázeň

1. august

00:00 Modlitby pred sv. Prijímaním
01:00 Molebeny a panychídy
Po ich ukončení sv. Liturgia
17:00 Veľká večerná k sviatku sv. proroka Iliji

Prineste svoje modlitby a prosby otcovi Serafímovi, Čudotvorcovi
a skorému pomocníkovi v našich trápeniach.

Tešíme sa na spoločné modlitby.

OBSAH - ΟΓΓΡΑΦΗ

Sv. apoštolom rovné knieža Rastislav a jeho význam pre dnešok
(Jerej Marek Gubik).....3

Narodenie sv. Jána Krstiteľa
(Prot. Marián Koval).....6

Je možné veriť a zároveň pochybovať?
(Jerej Miroslav Guba).....8

V akom veku krstili v prvej cirkvi?
(Prot. Marek Ignacik).....10

Svätotočkové učenie o Tajomstve Tela a Krvi Isusa Christa
(Jerej Ján Pilko).....11

Sväté Písmo a jeho užitočnosť pre veriaceho človeka – Deviaty žalm (4. časť)
(Protodiakon Ján Husár).....15

Sv. Ján Zlatoústý o rôznych spôsoboch boja pastiera s rozličnými nepriateľmi
(Prot. Peter Kormaník).....18

Schiarchimandrita Sofronij (Sacharov) o poslušnosti
(Iskander).....19

„UTVERDI, BOŽE...“ Výstava o Pravoslávnej cirkvi na Slovensku v Múzeu rusínskej kultúry
(Prot. Peter Soroka).....20

Ján Matej Korabinský a jeho lexikón
(Prot. Vasyl Kuzmyk).....23

Ako má pravoslávny kresťan rozprávať o viere ľuďom iného vierovyznania
(Prot. Marek Ignacik).....26

Zo zahraničia.....28

Správy zo Zastupiteľstva.....30

Zo života prešovskej eparchie.....31

Blahoželania.....33

Pozvánka.....40

OZNAM: Týmto si vás dovoľujeme informovať, že z nariadenia ÚMR PC sú blahoželania a posmrtné spomienky s výnimkou pravoslávnych duchovných spoplatnené sumou 7 eur. Reklamy a pozvánky na zárobkové akcie (zájazdy, tábory a pod.) sú spoplatnené sumou 10 eur za pol strany a 20 eur za celú stranu.

V prípade záujmu môžete svoju reklamu umiestniť aj na našu internetovú stránku www.orthodox.sk. Cena dohodou.

Na prednej strane obálky:

**Pravoslávny chrám
Usnutia Presvätej Bohorodičky v Ľubici**

Odkaz
sv. Cyrila
a Metoda

Заповіт
св. Кирилла
і Мефодія

**07
20**

**Mesačník Pravoslávnej cirkvi
na Slovensku**

Ročník LXV/2019
ISSN 0139-9012

**S požehnaním Jeho Blaženosti Rastislava,
arcibiskupa prešovského,
metropolitu českých krajín a Slovenska**

Vydáva: Metropolitná rada
Pravoslávnej cirkvi na Slovensku

Adresa redakcie:
Bayerova 8, 080 01 Prešov

Telefón: 051/77 24 736, 0908 879 835

E-mail: ocam@orthodox.sk

Web: www.orthodox.sk,
www.ocam.orthodox.sk

Zodpovedný redaktor: Prot. Vasyl Kuzmyk
Jazyková úprava: Prot. Peter Kormaník

Vychádza 12-krát do roka.

Tlač: Tlačiareň svidnícka, spol. s r. o.
čat. Nebiljaka 121/18, 089 01 Svidník

Ročný príspevok pre jednotlivcov **6,- € +
poštovné 6,- €**, polročný príspevok pre
jednotlivcov **3,- € + poštovné 3,- €**
Účet: IBAN: **SK810900 0000 0000 96292967**
BIC: **GIBASKBX**

Objednávky na odber:

Úrad Metropolitnej rady Pravoslávnej cirkvi
Bayerova 8, 080 01 Prešov
Tel. č.: 051/7724 736
E-mail: mrpc@orthodox.sk
Každá pravoslávna cirkevná obec.

Povolene EVPT 167/2008 z 27. 11. 2008.
Číslo indexu: EV 173/08.